

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Merkez Bankası**

Bülten

Eylül 1991

No: 16

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. BÖLÜM	
Bankaların Denetimi	3-10
II. BÖLÜM	
KKTC Merkez Bankası ve Bankacılık Faaliyetleri	11-42
III. BÖLÜM	
Ekonomik Gelişmeler	44-46
1. Üretim, İstihdam ve Fiyatlar	44
a) Üretim Artışı ve Kaynakların Kullanımı	44
b) İstihdam	48
c) Fiyat Hareketleri ve Ücretler	50
2. Mali ve Parasal Gelişmeler	53
a) Mali Gelişmeler	53
b) Parasal Gelişmeler	58
3. Ticaret, Pazarlama ve Ödemeler Dengesi	58
a) Ticaret ve Pazarlama	58
b) Ödemeler Dengesi	59
IV. BÖLÜM	
Merkez Bankasının Üç aylık Hesapları	68-72
Bilanço	68
Kar ve Zarar Hesabı	69
Hesaplar Hakkında Açıklamalar	70-72
V. BÖLÜM	
Bankacılık İstatistikleri	74-80
VI. BÖLÜM	
Bankacılık Kesiminin Özel İlgileneceği Mevzuat	81-94
VII. BÖLÜM	
Tabloların Listesi	96-97

I. BÖLÜM

BANKALARIN DENETİMİ

Bankalar tarafından her ay sonu hazırlanacak Bilanço ile 1 Ocak-31 Mart, 1 Ocak-30 Haziran, 1 Ocak-30 Eylül ve 1 Ocak 31-Aralık dönemleri için hazırlanacak Kar-Zarar Hesapları hakkında talimat ve açıklamalar:

KKTC'de faaliyet gösteren bankalarca ilişikteki formlara uygun olarak her ay sonu bilanço ve 1 Ocak-31 Mart, 1 Ocak-30 Haziran, 1 Ocak-30 Eylül ve 1 Ocak-31 Aralık dönemleri için Kâr-Zarar Hesabı düzenlenir. Bilanço ile ilgili notlarda istenen bilgilerin de bilanço ile birlikte sağlanması gereklidir.

2. Yabancı ülkelerde kurulmuş bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde açtıkları şubeler ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulmuş bankaların yabancı ülkelerde açtıkları şubeler bu talimatta yer alan genel hükümlere tabidir.

3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulmuş bankalar Bilanço ve Kâr-Zarar Hesaplarını hazırlarken,

- a) Yurtiçi şubelerin tümünü bir arada konsolide edilmiş olarak,
- b) Yurtdışı şubeleri her ülke için ayrı ayrı konsolide edilmiş olarak ve
- c) Yurtiçi ve yurtdışı şubeleri bir bütün halinde konsolide edilmiş olarak düzenlerler.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren yabancı bankalar ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki tüm şubelerini konsolide edilmiş olarak düzenlemek durumundadırlar.

4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası yasası ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankalar Yasasında bankaların denetimine ilişkin olarak KKTC Merkez Bankasına verilen görevlerin Teftiş ve İnceleme Kurulu eliyle yürütülmesi öngörülmüştür. Bu görevlerin ifasında sözü edilen Bilanço ve Kâr-Zarar Hesaplarında verilen bilgiler KKTC Merkez Bankası Teftiş ve İnceleme Kurulunca "uzaktan denetim" yöntemiyle değerlendirilecek ve istenecek diğer bilgiler ise özel olarak istenmek ve klasik yöntemle "yerinde denetim" yapılmak suretiyle sağlanacaktır.

5. Bilanço ve Kâr-Zarar Hesapları hesap tarihinden itibaren en geç bir ay, yıllık hesaplarda üç ay zarfında hazırlanarak bir suret Ekonomi ve Maliye Bakanlığına bir suret de KKTC Merkez Bankası Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığına gönderilir.

6. Bir bankanın Bilanço veya Kâr-Zarar Hesabında bir hesabın karşısında rakam bulunmaması bankada o hesaba geçirilecek nitelikte bir işlemin olmadığını beyanı anlamına gelir.

7. Bilançoda, Kâr-Zarar Hesabında veya notlarda sözü edilen bazı kalemlerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması faydalı görülmüştür:

YOLDAKİ PARALAR:

İlgili şubenin karşı şubeye diğer bankalar ve posta çekleri aracılığı ile gönderdikleri Türk Lirası ve döviz havaleleri ile kendi memurları aracılığı ile gönderdikleri Türk Lirası ve döviz gruplarının karşı şubece alınincaya kadar takip edildiği aktif karakterli bir hesap olup grubu çıkaran veya havaleyi yapan şubece kullanılır.

ALINAN ÇEKLER:

Bankanın şubeleri üzerine keşideli çekler ile diğer bankalar üzerine keşideli çekler ilgili bankadan nakden veya hesaben ya da takas odası aracılığı ile tahsil edilinceye kadar bu hesapta gösterilir.

TAHSİLİ GECİKMIŞ ALACAKLAR:

Vadesinde tahsil edilemeyen alacaklar takibe intikal ettirilir. Başlıklar takibin hangi safhada olduğunu gösterir.

FAİZ VE GELİR TAHAKKUK VE REESKONTLARI:

Kredilerin dönem kârını ilgilendirdiği halde henüz tahsil olunmamış faizleri ile komisyon ve diğer gelirleri tahakkuk yöntemiyle ilgili gelir hesaplarına alacak verilmek suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

Dönem sonları itibarıyla tahakkuk dönemi gelmemiş tüm krediler için o dönemi ilgilendiren faizlerin komisyon ve diğer gelirlerin reeskontları yapılır ve bu hesaba borç, ilgili gelir hesaplarına alacak verilir.

MEVDUAT:

Bankalara gerçek ve tüzel kişilerin faiz veya herhangi bir ivaz karşılığında ve istenildiği anda veya belli bir süre sonunda ya da belli bir ihbar süresine uyarak geri almak üzere yatırdıkları paralara mevduat denir.

Müşteri tarafından mevduat bakiyesinden fazla yapılan çekilişler bir kredi işlemi olarak işlem görür.

FAİZ VE GİDER REESKONTLARI:

Dönem sonları itibarıyla mevduat, alınan krediler, çıkarılan tahviller ve diğer faiz ve gider doğurucu pasif hesapların üzerinden cari hesap dönemine ait olan faiz ve giderler reeskonta tabi tutularak bu hesaba alacak ve ilgili diğer hesaplara borç verilerek kaydolunur.

ÖDENECEK SENET VE HAVALELER:

Şube veya muhabirler tarafından keşide edilen çeklerle havale emirlerinin kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır. Bakiyesi henüz lehtarlarına ödenmemiş çek ve havale tutarlarını gösterir.

KREDİ VE AVANSLARIN SEKTÖREL DÖKÜMÜ (Not 2):

İster işletme isterse yatırım nitelikli her türlü kredi ve avans sektörün konusuna göre cetvelde belirtilen döküme tabi tutulacaktır. Dökümde esas amaç dikkate alınacak, Milli Gelir Metodoloji'sine uyulması koşul değildir.

Milyon TL.

AKTİFLER	TL	TL	TL
1. NAKİT DEĞERLER			
a. Kasa			
b. Efektif Deposu:			
i) Bankalar kuru			
ii) Devlet kuru			
c. Yoldaki Paralar:			
i) Türk Parası			
ii) Yabancı Para			
d. Alınan Çekler:			
i) Türk Parası			
ii) Yabancı Para			
2. KKTC MERKEZ BANKASI			
a. Türk Parası			
b. Yabancı para			
3. YURTDIŞI BANKALAR			
a. Türk Parası			
b. Yabancı para			
4. YURTDIŞI BANKALAR (Not 1)			
a. Türk Parası			
b. Yabancı para			
5. YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER			
a. Türk Parası			
b. Yabancı Para			
6. MENKUL DEĞERLER CÜZDANI			
a. Hisse Senetleri			
b. Tahviller			
i) KKTC Tahviller			
ii) Diğer Tahviller			
7. MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI			
a. KKTC Merkez Bankası			
i) Türk Parası			
ii) Yabancı Para			
b. Rum Merkez Bankası (35/1987 Madde 24(9))			
c. Diğer (Tebliğ 371, 12.8.1988)			
8. İSKONTO SENETLERİ			
a. İskonto Edilen Senetleri			
b. Reeskont Ettirilen Senetleri			
9. KREDİ VE AVANSLAR (Not 2)			
a. Türk Parası			
i) Bankalar			
ii) Özel ve tüzel kişiler			
b. Yabancı para			
i) Bankalar			
ii) Özel ve tüzel kişiler			
10. TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR			
a. İdari takip			
b. Kanuni takip			
c. Şüpheli alacaklar karşılığı			
11. FAİZ VE GELİR TAHAKKUK VE REESKONTLARI			
12. İSTİRAKLER			
13. SABİT KIYMETLER (Not)			
a. Menkuller			
b. Gayri Menkuller			
c. Birikmiş Amortismanlar			
14. DİĞER AKTİFLER			
a. Şubeler Cari Hesabı			
b. Diğer (detaylı döküm)			
.....			
.....			
NAZİM HESAPLAR (Not 4)			
		TOPLAM	

Milyon TL.

PASİFLER	TL	TL	TL
1. MEVDUAT (Not 3)			
a. Türk Parası			
b. Yabancı para			
2. KULLANILAN KREDİLER			
a. KKTC Merkez Bankası			
b. Yurtiçi Bankalar			
c. Yurtdışı Bankalar			
d. Diğer Kuruluşlar			
3. FAİZ VE GİDER REESKONTLARI			
4. ÖDENECEK VERGİ RESİM VE HARÇLAR			
5. ÖDENECEK SENET VE HAVALELER			
6. DİĞER PASİFLER			
a. Şubeler cari hesabı			
b. Diğer (detaylı döküm)			
.....			
.....			
7. ÖZ KAYNAKLAR			
a. Hisse Sermayesi			
i) Kayıtlı			
ii) İsdar edilmiş			
iii) Ödenmiş			
b. İhtiyatlar			
i) Yasal (11/1976 madde 9)			
ii) Hisse primleri			
iii) Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu (31/1990 madde 10)			
iv) Diğer			
- Özel			
- Genel			
c. Dağıtılmamış Kâr			
d. Dönem Kârı (Zararı)			
ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI			
NAZIM HESAPLAR (Not 4)			
		TOPLAM	

Tarih.....

Genel Müdür

Baş Muhasip

Bankanın Mühürü

1. Yurtdışı Bankalar Rum Yönetimi Bölgesindeki bankaları da içermektedir.

2. KREDİ VE AVANSLAR:

a) Genel

Sektörler	Türk Lirası Vade			Yabancı Para	TOPLAM
	Kısa	Orta	Uzun		
Kamu Kurum ve Kuruluşları					
Tarım-					
Aynı					
Nakdi					
Madencilik ve Taşocakçılığı					
Sanayi					
Nakliye ve Ulaşım					
Ticaret					
İhracat					
Turizm					
Bina ve İnşaat					
Sosyal Konut					
Diğerleri					
Şahsi ve Mesleki Borçlar					
Küçük Esnaf					
Diğerleri					
TOPLAM					

b) Kamu Kurum ve Kuruluşlarına verilen kredi ve avanslar

Kamu Kurum ve Kuruluşunun İsmi	Türk Lirası vade			Yabancı Para	TOPLAM
	Kısa	Orta	Uzun		
1).....					
2).....					
3).....					
4).....					
5).....					
TOPLAM					

c) Kamu Kurum ve Kuruluşlarına verilen kredi ve avansların sektörlere dağılımı

Sektörler	Türk Lirası vade			Yabancı Para	TOPLAM
	Kısa	Orta	Uzun		
Kamu Kurum ve Kuruluşları					
Tarım-					
Aynı					
Nakdi					
Madencilik ve Taşocakçılığı					
Sanayi					
Nakliye ve Ulaşım					
Ticaret					
İhracat					
Turizm					
Bina ve İnşaat					
Sosyal Konut					
Diğerleri					
Şahsi ve Mesleki Borçlar					
Küçük Esnaf					
Diğerleri					
TOPLAM					

3. Mevduat

a) Türk Lirası

Mevduat Cinsi	Vadesiz	7 Gün ihbarlı	1 ay vadeli	3 ay vadeli	6 ay vadeli	1 yıl vadeli	TOPLAM
Resmi							
Ticari							
Tasarruf							
Diğer Mevduat							
Bankalar							
TOPLAM							

b) Yabancı para

i) Döviz Tevdiat

Tevdiat Cinsi	Vadesiz	7 Gün ihbarlı	1 ay vadeli	3 ay vadeli	6 ay vadeli	1 yıl vadeli	TOPLAM
Resmi							
Ticari							
Tasarruf							
Diğer Tevdiat							
Bankalar							
TOPLAM							

ii) Döviz Mevduat

Mevduat Cinsi	Vadesiz	7 Gün ihbarlı	1 ay vadeli	3 ay vadeli	6 ay vadeli	1 yıl vadeli	TOPLAM
Resmi							
Ticari							
Tasarruf							
Diğer Mevduat							
Bankalar							
TOPLAM							

4. Nazım Hesaplar

	TL	TL	TL
a) Taahhütler ve Yükümlülükler			
i) Teminat mektupları			
1. Yurtiçi			
2. Yurtdışı-Türk Parası			
Yabancı Para			
ii) Akreditifler ve Vesaikler			
1. Türk Parası			
2. Yabancı Para			
iii) Ciro ve Kefaletler			
b) Diğer Nazım Hesaplar			
TOPLAM			

..... (Banka Adı)
..... dönemi Kâr-Zarar Hesabı

Milyon TL.

GELİRLER			
1. FAİZ GELİRLERİ			
a. Kredilerden alınan faizler			
b. Mevduat Munzam karşılıklarından alınan faizler			
c. Bankalardan alınan faizler			
d. Menkul değerlerden alınan faizler			
e. Diğer faiz gelirleri			
2. FAİZ DIŞI GELİRLER			
a. Kambiyo Kârları			
b. Bankacılık Hizmetleri Gelirleri			
c. Kredilerden alınan ücret ve komisyonlar			
d. Sermaye piyasası işlemleri kârları			
e. Hisse senetlerinden alınan kâr payı			
f. Diğer faiz dışı gelirler			
GELİRLER TOPLAMI			
GİDERLER TOPLAMI			
1. FAİZ GİDERLERİ			
a. Mevduata verilen faizler			
b. Kullanılan kredilere verilen faizler			
c. Diğer faiz giderleri			
2. FAİZ DIŞI GİDERLER			
a. Personel giderleri			
b. Vergi ve Harçlar			
c. Verilen Ücret ve Komisyonlar			
d. Kambiyo zararları			
e. Sermaye piyasası işlemleri zararları			
f. Kira giderleri			
g. Amortisman			
h. Kıdem tazminatı provizyonu			
i. Diğer provizyonlar			
j. Diğer faiz dışı giderler			
GİDERLER TOPLAMI			
Vergi Öncesi Kâr/Zarar		(-)	
Vergi Provizyonu		(-)	
Net Kâr/Zarar			
Dağıtılan			
Dağıtılmayan			

II. BÖLÜM

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE MERKEZ BANKASI VE BANKACILIK FAALİYETLERİ

35/1987 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası yasasında belirtilen çerçevede bankalar tarafından getirilen kısa vadeli senet ve vesikaları reeskonta kabul ederek veya Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Hazine Kefaleti karşılığında avans vermek suretiyle, piyasaya para sürme ve bankalara kaynak sağlama görevleri bankamızca sürdürülmüştür.

31 Mart 1991 tarihi itibarıyla avans ve reeskont işlemleri Tablo 1'de avans ve reeskont işlemlerinden doğan borç bakiyelerinin 31 Aralık 1989, 31 Aralık 1990 ve 30 Haziran 1991 itibarıyla karşılaştırması ise Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1

31 Mart 1991 itibarıyla Avans ve Reeskont İşlemleri

		Milyon TL		
		Borç Bakiyesi	Senet Adedi	Senet Toplamı
Hazine Kefaletini	K.T.Sanayi İşletmeleri			
Haiz Bonolar	Holding Ltd.	3.731.6	2	650.0
" "	Cyruvex Ltd.	8.641.9	3	3.000.0
" "	Tarımsal Donatım Kurumu	546.3	4	220.0
" "	K.T. Turizm İşi. Ltd.	400.0	1	400.0
		<u>13.319.8</u>	<u>10</u>	<u>4.270.0</u>
Hazineye Kısa		<u>25.000.0</u>	-	-
Vadeli Avans				
Küçük Esnaf ve				
Sanatkar Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>3.321.7</u>	<u>813</u>	<u>3.329.7</u>
Sanayi Senetleri	K. Vakıflar Bank. Ltd.	335.0	8	335.0
" "	K.T.Koop.Merkez Bankası Ltd.	100.0	1	100.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	688.0	11	688.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	320.0	9	320.0
" "	Asbank Ltd.	150.0	3	150.0
		<u>1.593.0</u>	<u>32</u>	<u>1.593.0</u>
İhracat Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	72.0	3	72.0
" "	K.T.Koop. Merkez Bankası Ltd.	50.0	1	50.0
		<u>122.0</u>	<u>4</u>	<u>122.0</u>
Tarım Senetleri	K.T.Koop. Merkez Bankası Ltd.	193.8	64	193.8
" "	K. Vakıflar Bankası Ltd.	144.5	24	147.0
		<u>338.3</u>	<u>88</u>	<u>340.8</u>
Ticari Senetler	K. Ticaret Bankası Ltd.	<u>300.0</u>	<u>4</u>	<u>300.0</u>
Turizm Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	1.145.5	22	1.368.4
" "	Türk Bankası Ltd.	246.1	4	350.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	1.603.1	24	1.805.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	535.6	12	590.0
" "	Asbank Ltd.	570.2	9	640.0
" "	Akdeniz G. Bankası Ltd.	1.022.2	11	1.100.0
		<u>5.122.7</u>	<u>82</u>	<u>5.853.4</u>
	GENEL TOPLAM	<u>49.117.5</u>	<u>1033</u>	<u>15.808.9</u>

Tablo 2

**Avans ve Reeskont Borç Bakiyelerinin 31 Aralık 1989, 31 Aralık 1990 ve
30 Haziran 1991 İtibarıyla Karşılaştırması**

Kredi Türü	Borçlu	Milyon TL		
		31 Aralık 1989	31 Aralık 1990	30 Haziran 1991
Hazine Kefaletini	K.T.Sanayi İşletmeleri	2303.5	3731.6	3731.6
Haiz Avans	Holding Ltd,	5334.5	8641.9	8641.9
" "	K.M.S.Cypruvex Ltd.	337.7	546.3	546.3
" "	Tarımsal Donatım Kurumu	4914.4	-	-
" "	Toprak Ürünleri Kurumu	60.7	-	-
" "	Devlet Üretim Çiftlikleri	-	-	400.0
" "	K.T.Turizm İşletmeleri Ltd.	-	-	-
		<u>12950.8</u>	<u>12919.8</u>	<u>13319.8</u>
Hazineye Kısa Vadeli Avans		-	<u>25000.0</u>	<u>25000.0</u>
Küçük Esnaf ve Sanatkar Kredileri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>2288.8</u>	<u>3329.6</u>	<u>3120.1</u>
Sanayi Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	50.6	125.0	303.5
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	78.4	320.0	500.0
" "	Türk Bankası Ltd.	28.6	-	-
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	-	649.0	1139.0
" "	Asbank Ltd.	-	90.0	110.0
" "	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	100.0	100.0
" "	A. Garanti Bankası Ltd.	-	-	300.0
		<u>157.6</u>	<u>1329.0</u>	<u>2452.5</u>
İhracat Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	16.7	-	17.0
" "	Türk Bankası Ltd.	-	-	-
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	72.1	156.4	-
" "	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	-	-
" "	Asbank Ltd.	-	-	200.0
		<u>88.8</u>	<u>156.4</u>	<u>217.0</u>
Tarım Senetleri	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	205.1	234.2	168.5
" "	K. Vakıflar Bankası Ltd.	81.7	190.5	140.0
		<u>286.8</u>	<u>424.7</u>	<u>308.5</u>
Ticari Senetler	K. Ticaret Bankası Ltd.	-	300.0	300.0
" "	Türk Bankası Ltd.	55.3	-	-
" "	K. Kredi Bank. Ltd.	390.3	-	-
		<u>445.6</u>	<u>300.0</u>	<u>300.0</u>

Turizm Senetleri	K. Ticaret Bankası Ltd.	624.4	622.2	437.4
" "	K. Vakıflar Bankası Ltd.	688.9	1109.7	985.8
" "	Türk Bankası Ltd.	373.9	296.1	196.1
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	900.0	1269.1	1315.6
" "	Asbank Ltd.	350.0	740.8	685.3
" "	A. Garanti Bankası Ltd.	-	1088.9	944.5
		<u>2937.2</u>	<u>5126.8</u>	<u>4564.7</u>
İmalatçı-İhracatçı Senetleri	K. Vakıflar Bank. Ltd.	53.3	-	-
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	878.8	-	-
" "	Türk Bankası Ltd.	65.8	-	-
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	145.0	-	-
" "	Türkiye İş Bankası A.Ş.	579.7	-	-
" "	Asbank Ltd.	45.2	-	-
" "	Akdeniz G. Bankası Ltd.	102.8	-	-
		<u>1870.6</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	GENEL TOPLAM	<u>21026.2</u>	<u>48586.3</u>	<u>49282.6</u>

FAİZ FARKI FONU

Teşviki öngörülen sektörler ve konular için tercihli faiz oranlarının uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla KKTC Merkez Bankası bünyesinde faiz farkı fonu kurulması 35/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası yasasının 23. maddesinde öngörülmüştür. Yasanın 53 maddesi altında çıkarılan "KKTC Merkez Bankası Faiz Farkı Fonu Oluşturulması Tüzüğü"nün 7. maddesine göre Fonun kaynakları şunlardır:

- a) Devlet Bütçesine bu amaçla konulacak ödenek;
- b) KKTC Merkez Bankası nezdindeki Hazine fonları faizlerine karşılık olarak Banka bütçesinden ayrılacak belirli bir ödenek;
- c) Bankalar ve yan kuruluşları ile kooperatif bankaları ve mevcut yasalar altında kredi vermekle yetkili kılınmış müesseselerin verecekleri her türlü nakdi krediler üzerinden uygulanacak azami yasal faiz oranı içinden 3 puan faiz farkının tahsil edilerek banka nezdinde açılan Faiz Farkı Fonuna yatırılan miktarlar;
- d) Faiz farklarını zamanında yatırmayanlara veya eksik yatırımlara uygulanacak aylık yüzde 8 cezai faiz ve
- e) Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yapılacak katkılar.

Tüzüğün 5. maddesi altında faiz iadesi oranları kredi türleri itibarıyla şöyledir:

Tarım (Ayni)	%31
Tarım (Nakdi):	
Miktarı 1 milyon TL'ye kadar olanlar	%16
Miktarı 1 milyon TL'nin üstünde olanlar	% 7
Küçük Esnaf ve Sanatkar Kredisi	%26
Turizm Kredisi	%31
Sanayici, İhracatçı Kredisi	%17

Ancak faiz farkı iadesi uygulaması şu ana kadar sadece tarım (ayni), turizm ve sanayi konularına inhisar ettirilmiştir. Tabiiyle aynı kredi için hem Merkez Bankası reeskont kaynağından hem de Faiz Farkı Fonundan yararlanma olanağı yoktur.

Böylece faiz iadesi uygulamasıyla, bankamızca Yasada belirtildiği üzere kamu kurum ve Kuruluşlarına avans vererek veya bankalarca ibraz edilen kısa vadeli senet ve vesikaları reeskonta kabul etmek suretiyle sağlanan kredi olanakları yanında bankalara kendi kaynaklarından tercihli sektörlerle kredi verme olanağı yaratılmıştır.

Faiz Farkı fonu uygulamaları Tablo 3'te özet halinde gösterilmektedir.

Tablo 3**Faiz Farkı Fonu Uygulamaları
1987 - 1991**

		Milyon TL	
Harcamalar		Gelirler	
1987 Tarım (Aynı)	1.6	1987 KKTC Merkez Bankası	
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>803.6</u>	katkısı	500.0
	<u>805.2</u>	Bankalardan	<u>305.2</u>
1988 Tarım (Aynı)	1844.0		<u>805.2</u>
Dönem Sonu Bakiyesi	2878.9	1988 Dönem Başı Bakiyesi	803.6
	<u>4722.9</u>	KKTC Merkez Bankası Katkısı	3000.0
1989 Tarım (Aynı)	1241.9	Bankalardan	<u>919.3</u>
Dönem Sonu Bakiyesi	7134.2		<u>4722.9</u>
	<u>8376.1</u>	1989 Dönem Başı bakiyesi	2878.9
1990 Tarım (Aynı)	2388.4	KKTC Merkez Bankası katkısı	3500.0
1990 Turizm	459.2	Bankalardan	1678.1
1990 Sanayi	0.9	TC Yardımı	<u>319.1</u>
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>12352.8</u>		<u>8376.1</u>
	<u>15201.3</u>	1990 Dönem Başı Bakiyesi	7134.2
1.1.91-30.6.91 Tarım (Aynı)	1872.0	KKTC Merkez Bankası Katkısı	4000.0
1.1.91-30.6.91 Turizm	336.5	Bankalardan	3254.5
1.1.91-30.6.91 Sanayi	1.3	TC Yardımı	<u>812.6</u>
30.6.91 Dönem Sonu Bakiyesi	<u>16348.5</u>		<u>15201.3</u>
	<u>18558.3</u>	1.1.91 Dönem Başı Bakiyesi	12352.8
		Bankalardan	2678.2
		TC Yardımı	527.3
		KKTC Merkez Bankası Katkısı	<u>3000.0</u>
			<u>18558.3</u>
		1.7.91 Dönem Başı Bakiyesi	16348.5

Not: Faiz Farkı iadesi taahhüt bakiyesi 30.6.91 tarihinde 6000.0 milyon TL olarak hesaplanmıştır.

YETKİLİ BANKALAR

Para ve Kambiyo İşleri yasasındaki tanıma göre "Yetkili bankalar" Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde faaliyette bulunan ve ithalat, ihracat işlemleri yapmaya, döviz almaya, döviz bulundurmaya, döviz satmaya, döviz satışına mesnet teşkil eden turistlere mahsus döviz alım bordroları ve/veya makbuz tanzim etmeye Maliye İşleri ile ilgili bakanlıkça yetkili kılınan bankaları anlatır. KKTC Merkez Bankası dışında yetkili bankalar şunlardır:

TC Ziraat Bankası
Türk Bankası Ltd.
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Kıbrıs Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.
Kıbrıs Kredi Bankası Ltd.
Türkiye Halk Bankası A.Ş.
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.
Limasol Türk Koop. Bankası Ltd.
Kıbrıs Ticaret Bankası Ltd.
Kıbrıs Endüstri Bankası Ltd.
Kıbrıs Faisal İslam Bankası Ltd.
Asbank Ltd.
Akdeniz Garanti Bankası Ltd.
Kıbrıs İktisat Bankası Ltd.

"Yetkili Miesseseler" Para ve Kambiyo İşleri Yasası Kuralları uyarınca döviz alıp satmaya ve bulundurmaya yetkili kılınan müesseseleri anlatır. Bu müesseselerin Maliye İşleriyle görevli bakanlıktan çalışma izni almaları zorunludur. Halen faaliyette bulunan yetkili miesseselerin isimleri ve kayıtlı büro adresleri aşağıda gösterilmiştir.

Birinci Döviz Alım Satım Şirketi Ltd.
158 A Girne Caddesi, Lefkoşa.

Fırıncioğulları Co. Ltd.
2-4 Asmaaltı Sokak, Lefkoşa.

Elmaslar Yatırım Şirketi Ltd.
49 F II. Selim Caddesi, Lefkoşa.

Ertuğrul Akbel and Sons Ltd.
Osman Paşa Caddesi, Mustafa Hacı Ali Apt., No. 2, Lefkoşa.

Sun Döviz Bürosu Ltd.
Abdi İpekçi Caddesi, Lefkoşa.

Nafa Döviz Alım Satım Şirketi Ltd.
Zafer Çarşısı No. 10 Atatürk Caddesi, Girne.

Orhan Kahya Ltd.
3-4 Zafer Çarşısı, Girne.

Merimann Currency Ltd.
49 E. II. Selim Caddesi, Lefkoşa.

Forex Management Services Ltd.
II. Selim Caddesi Arabacıoğuları Apt. Dükkan NO. 4, Lefkoşa.

Er-Tem yatırım Şirketi Ltd.
2 G Kışla Yolu, Mağusa.

Batu Exchange Co. Ltd.
52 İstiklal Caddesi, Mağusa.

Aşardağ Exchange Ltd.
121 B Samsun Yolu, Baykal, Mağusa.

Gesfi Ltd. Şirketi
40 Abdi Çavuş Sokak, Lefkoşa.

DEVLET KURU DÖVİZLERİ

KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar sınıflandırmasına göre Devlet Kuru Hesabında tutulan dövizler Tablo 4'te gösterilmiştir. Devlet Pozisyonundaki döviz miktarı Ocak, 1990'da toplam 62919.3 bin ABD \$ ve serbest 58907.9 bin ABD \$ miktarları ile en yüksek düzeye ulaşmıştır. Haziran 1991 itibarıyla toplam 42529.0 bin ABD \$ ve Serbest 40010.7 bin ABD \$ miktarındadır.

Tablo: 4

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Devlet Kuru Hesabında
Tutulan Dövizin ABD \$ Karşılığı ve Mevcut Taahhütler**

Bin ABD \$

Tarih	Bankalar	Toplam Döviz \$	Toplam Taahhüt \$	Serbest \$
31 Aralık 1988				
	KKTC Merkez Bankası	42.779.1	-	42.779.1
	Diğer Bankalar	3.611.9	2.929.2	682.7
	Toplam	46.391.0	2.929.2	43.461.8
30 Aralık 1989				
	KKTC Merkez Bankası	51.098.5	-	51.098.5
	Diğer Bankalar	7.581.2	3.483.7	4.097.5
	Toplam	58.679.7	3.483.7	55.196.0
27 Ocak 1990				
	KKTC Merkez Bankası	56.410.5	-	56.410.5
	Diğer Bankalar	6.508.8	4.011.4	2.497.4
	Toplam	62.919.3	4.011.4	58.907.9
3 Mart 1990				
	KKTC Merkez Bankası	56.538.0	-	56.538.0
	Diğer Bankalar	4.838.2	2.967.5	1.870.7
	Toplam	61.376.2	2.967.5	58.408.7
31 Mart 1990				
	KKTC Merkez Bankası	49.268.0	-	49.268.0
	Diğer Bankalar	4.340.1	3.629.1	711.0
	Toplam	53.608.1	3.629.1	49.979.0
25 Nisan 1990				
	KKTC Merkez Bankası	47.735.2	-	47.735.2
	Diğer Bankalar	4.021.3	3.811.6	209.7
	Toplam	51.756.5	3.811.6	47.944.9
3 Haziran 1990				
	KKTC Merkez Bankası	42.286.8	-	42.286.8
	Diğer Bankalar	2.714.1	2.525.3	188.8
	Toplam	45.000.9	2.525.3	42.475.6
30 Haziran 1990				
	KKTC Merkez Bankası	39.973.4	-	39.973.4
	Diğer Bankalar	2.668.8	3.185.3	(516.5)
	Toplam	42.642.2	3.185.3	39.456.9

28 Temmuz 1990			
KKTC Merkez Bankası	47.162.1		47.162.1
Diğer Bankalar	6.836.7	3.915.5	2.921.2
Toplam	53.998.8	3.915.5	50.083.3
1 Eylül 1990			
KKTC Merkez Bankası	55.284.0	-	55.284.0
Diğer Bankalar	3.134.9	2.684.2	450.7
Toplam	58.418.9	2.684.2	55.734.7
29 Eylül 1990			
KKTC Merkez Bankası	59.274.1	-	59.274.1
Diğer Bankalar	2.224.0	2.953.8	(729.8)
Toplam	61.498.1	2.953.8	58.544.3
3 Kasım 1990			
KKTC Merkez Bankası	55.299.7	-	55.299.7
Diğer Bankalar	3.399.4	3.503.8	(104.4)
Toplam	58.699.1	3.503.8	55.195.3
1 Aralık 1990			
KKTC Merkez Bankası	54.856.5	-	54.856.5
Diğer Bankalar	3.836.3	3.219.9	616.4
Toplam	58.692.8	3.219.9	55.472.9
31 Aralık 1990			
KKTC Merkez Bankası	42.981.1	-	42.981.1
Diğer Bankalar	2.639.1	2.197.2	441.9
Toplam	45.620.2	2.197.2	43.423.0
2 Şubat 1991			
KKTC Merkez Bankası	37.381.8	-	37.381.8
Diğer Bankalar	2.452.4	2.464.7	(12.3)
Toplam	39.834.2	2.464.7	37.369.5
2 Mart 1991			
KKTC Merkez Bankası	36.628.4	-	36.628.4
Diğer Bankalar	2.322.0	2.376.4	(54.4)
Toplam	38.950.4	2.376.4	36.574.0
30 Mart 1991			
KKTC Merkez Bankası	34.093.1	-	34.093.1
Diğer Bankalar	1.245.4	2.056.1	(810.7)
Toplam	35.338.5	2.056.1	33.282.4

27 Nisan 1991			
KKTC Merkez Bankası	35.104.2	-	35.104.2
Diğer Bankalar	1.841.8	2.484.1	(642.3)
Toplam	36.946.0	2.484.1	34.461.9
1 Haziran 1991			
KKTC Merkez Bankası	37.760.6	-	37.760.6
Diğer Bankalar	2.430.7	2.157.4	273.3
Toplam	40.191.3	2.157.4	38.033.9
29 Haziran 1991			
KKTC Merkez Bankası	40.526.3	-	40.526.3
Diğer Bankalar	2.002.7	2.518.3	(515.6)
Toplam	42.529.0	2.518.3	40.010.7

BANKALAR KURU DÖVİZLERİ

Yine KKTC Merkez Bankası ve diğler Bankalar sınıflandırmasına göre bankalar kurunda özel ve tüzel kişiler adına açılan döviz tevdiat ve döviz mevduat hesaplarındaki dövizlere ait bilgiler Tablo 5'de verilmiştir. 31 Aralık 1990 tarihi itibarıyla toplam döviz 89.926.7 bin ABD \$ miktarında olup en yüksek düzeydedir. 30 Haziran 1991'de toplam döviz 83.848.6 bin ABD \$ miktarındadır.

Tablo: 5

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Bankalar Kurunda
Özel ve Tüzel Kişiler Adına Tutulan Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat
Hesaplarının ABD \$ Karşılığı ve Hesap Türüne Göre Dökümü**

Bin ABD \$

Tarih Bankalar	Döviz Tevdiat		Döviz Mevduat		Toplam Döviz \$
	Hesap Adedi	Miktar \$	Hesap Adedi	Miktar \$	
31 Aralık 1988					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1015	6.903.0	6.903.0
Diğer Bankalar	3413	20.824.3	27648	55.778.8	76.603.1
Toplam	3413	20.824.3	28663	62.681.8	83.506.1
31 Aralık 1989					
KKTC Merkez Bankası	-	-	969	6.657.1	6.657.1
Diğer Bankalar	3925	15.233.1	33149	63.815.4	79.048.5
Toplam	3925	15.233.1	34118	70.472.5	85.705.6
31 Ocak 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	943	6.649.2	6.649.2
Diğer Bankalar	4005	16.174.3	32831	61.086.1	77.260.4
Toplam	4005	16.174.3	33774	67.735.3	83.909.6
28 Şubat 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	945	6.846.7	6.846.7
Diğer Bankalar	3613	17.033.6	34207	61.182.8	78.216.4
Toplam	3613	17.033.6	35152	68.029.5	85.063.1
31 Mart 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	948	6.819.3	6.819.3
Diğer Bankalar	3802	18.962.5	34431	58.748.1	77.710.6
Toplam	3802	18.962.5	35379	65.567.4	84.529.9
30 Nisan 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	953	6.877.1	6.877.1
Diğer Bankalar	3908	18.643.2	33770	57.476.5	76.119.7
Toplam	3908	18.643.2	34723	64.353.6	82.996.8
31 Mayıs 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	972	6.940.4	6.940.4
Diğer Bankalar	3864	13.232.9	34520	60.872.9	74.105.8
Toplam	3864	13.232.9	35492	67.813.3	81.046.2

30 Haziran 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	957	7.018.2	7.018.2
Diğer Bankalar	3829	14.539.3	34541	59.076.5	73.615.8
Toplam	3829	14.539.3	35498	66.094.7	80.634.0
31 Temmuz 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	972	7.318.0	7.318.9
Diğer Bankalar	3879	14.207.9	34493	62.733.3	76.941.2
Toplam	3879	14.207.9	35465	70.052.2	84.260.1
31 Ağustos 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	985	8.403.6	8.403.6
Diğer Bankalar	3862	13.162.0	35694	67.999.5	81.161.5
Toplam	3862	13.162.0	36679	76.403.1	89.565.1
30 Eylül 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	970	9.016.4	9.016.4
Diğer Bankalar	3964	11.002.7	35708	68.422.8	79.425.5
Toplam	3964	11.002.7	36678	77.439.2	88.441.9
31 Ekim 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	989	9.504.3	9.504.3
Diğer Bankalar	4067	10.473.1	34960	68.682.3	79.155.4
Toplam	4067	10.473.1	35949	78.186.6	88.659.7
30 Kasım 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	958	9.585.9	9.585.9
Diğer Bankalar	4073	9.491.0	36660	70.125.8	79.616.8
Toplam	4073	9.491.0	37618	79.711.7	89.202.7
31 Aralık 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	984	9.705.4	9.705.4
Diğer Bankalar	4101	9.366.9	36962	70.854.4	80.221.3
Toplam	4101	9.366.9	37946	80.559.8	89.926.7
31 Ocak 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	915	9.693.5	9.693.5
Diğer Bankalar	4049	8.629.1	36832	66.320.5	74.949.6
Toplam	4049	8.629.1	37747	76.014.0	84.643.1
28 Şubat 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	942	9.686.1	9.686.1
Diğer Bankalar	4004	8.686.7	37173	68.025.2	76.711.9
Toplam	4004	8.686.7	38115	77.711.3	86.398.0

31 Mart 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	962	9.414.2	9.414.2
Diğer Bankalar	4162	8.789.1	37857	66.559.9	75.349.0
Toplam	4162	8.789.1	38819	75.974.1	84.763.2
30 Nisan 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	980	9.442.2	9.442.2
Diğer Bankalar	4460	8.315.0	38251	66.911.4	75.226.4
Toplam	4460	8.315.0	39231	76.353.6	84.668.6
31 Mayıs 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	991	9.220.4	9.220.4
Diğer Bankalar	4392	10.397.8	38987	69.270.2	79.668.0
Toplam	4392	10.397.8	39978	78.490.6	88.888.4
30 Haziran 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1015	9.139.7	9.139.7
Diğer Bankalar	14429	9.882.9	28799	64.826.0	74.708.9
Toplam	14429	9.882.9	29814	73.965.7	83.848.6

DÖVİZ REZERVLERİ

Döviz Rezervlerimiz devlet kuru ile bankalar kuru olarak iki başlık altında görülmektedir. Devlet Kuru hesabında tutulan dövizler tahsise tabi dövizlerdir. Bankalar Kuru başlığı altında gösterilen dövizler ise özel ve tüzel kişilere ait döviz tevdiat ve mevduat hesapları ile bankaların kendi nam ve hesaplarına tuttıkları dövizlerden oluşmaktadır. Ağustos, 1990 sonu itibarıyla Devlet Kurunda 58.418.9 bin ABD doları ve Bankalar Kurunda 142.072.2 bin ABD doları olmak üzere toplam döviz 200.491.1 bin ABD doları miktarında olup en yüksek düzeydedir. Haziran 1991 tarihinde Devlet Kuru 42.529.0 bin ABD doları, bankalar kuru 145.407.0 bin ABD doları olarak görülmektedir, (Tablo 6).

Tablo 6

Döviz Rezervlerinin Artış Hızı

Bin ABD \$

Tarih-Döviz Niteliği	Miktar	Bir önceki dönemle karşılaştırması
<u>Aralık 1988</u>		
Devletin Kur Hesabında	46.391.0	
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	83.506.1	
b) Bankaların Kendileri	<u>19.825.8</u>	<u>103.331.9</u>
Toplam		<u>149.722.9</u>
<u>Aralık 1989</u>		
Devletin Kur Hesabında	58.679.7	126.48
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	85.705.6	
b) Bankaların Kendileri	<u>38.781.3</u>	<u>124.486.9</u>
Toplam		<u>183.166.6</u>
<u>Ocak 1990</u>		
Devletin Kur Hesabında	62.919.3	107.22
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	83.909.6	
b) Bankaların Kendileri	<u>41.061.9</u>	<u>124.971.5</u>
Toplam		<u>187.890.8</u>
<u>Şubat 1990</u>		
Devletin Kur Hesabında	61.376.3	97.55
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	85.063.1	
b) Bankaların Kendileri	<u>41.989.7</u>	<u>127.052.8</u>
Toplam		<u>188.429.1</u>
<u>Mart 1990</u>		
Devletin Kur Hesabında	53.608.1	87.34
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	84.529.9	
b) Bankaların Kendileri	<u>46.373.9</u>	<u>130.903.8</u>
Toplam		<u>184.511.9</u>
<u>Nisan 1990</u>		
Devletin Kur Hesabında	51.756.5	96.55
Bankalar Kurunda Tutulan:		
a) Özel ve Tüzel Kişiler	82.996.8	
b) Bankaların Kendileri	<u>48.858.3</u>	<u>131.855.1</u>
Toplam		<u>183.611.6</u>

Mayıs 1990

Devletin Kur Hesabında		45.000.9	86.95
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	81.046.2		
b) Bankaların Kendileri	<u>53.463.4</u>	<u>134.509.6</u>	102.01
Toplam		<u>179.510.5</u>	97.77

Haziran 1990

Devletin Kur Hesabında		42.642.2	94.76
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	80.634.0		
b) Bankaların Kendileri	<u>56.908.7</u>	<u>137.542.7</u>	102.25
Toplam		<u>180.184.9</u>	100.38

Temmuz 1990

Devletin Kur Hesabında		53.998.8	126.63
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	84.260.1		
b) Bankaların Kendileri	<u>53.146.3</u>	<u>137.406.4</u>	99.90
Toplam		<u>191.405.2</u>	106.23

Ağustos 1990

Devletin Kur Hesabında		58.418.9	108.19
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	89.565.1		
b) Bankaların Kendileri	<u>52.507.1</u>	<u>142.072.2</u>	103.40
Toplam		<u>200.491.1</u>	104.75

Eylül 1990

Devletin Kur Hesabında		61.498.1	105.27
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	88.441.9		
b) Bankaların Kendileri	<u>48.998.5</u>	<u>137.440.4</u>	96.74
Toplam		<u>198.938.5</u>	99.23

Ekim 1990

Devletin Kur Hesabında		58.699.1	95.45
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	88.659.7		
b) Bankaların Kendileri	<u>47.447.5</u>	<u>136.107.2</u>	99.03
Toplam		<u>194.806.3</u>	97.92

Kasım 1990

Devletin Kur Hesabında		58.692.8	99.99
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	89.202.7		
b) Bankaların Kendileri	<u>49.888.9</u>	<u>139.091.6</u>	102.19
Toplam		<u>197.784.4</u>	101.53

Aralık 1990

Devletin Kur Hesabında		45.620.2	77.73
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	89.926.7		
b) Bankaların Kendileri	<u>48.112.0</u>	<u>138.038.7</u>	99.24
Toplam		<u>183.658.9</u>	92.86

Ocak 1991

Devletin Kur Hesabında		39.834.2	87.32
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	84.643.1		
b) Bankaların Kendileri	<u>52.916.1</u>	<u>137.559.2</u>	99.65
Toplam		<u>177.393.4</u>	96.59

Şubat 1991

Devletin Kur Hesabında		38.950.4	97.78
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	86.398.0		
b) Bankaların Kendileri	<u>54.468.9</u>	<u>140.866.9</u>	102.40
Toplam		<u>179.817.3</u>	101.37

Mart 1991

Devletin Kur Hesabında		35.338.5	90.72
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	84.763.2		
b) Bankaların Kendileri	<u>55.205.8</u>	<u>139.969.0</u>	99.36
Toplam		<u>175.307.5</u>	97.49

Nisan 1991

Devletin Kur Hesabında		36.946.0	104.55
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	84.668.6		
b) Bankaların Kendileri	<u>55.095.3</u>	<u>139.763.9</u>	99.85
Toplam		<u>176.709.9</u>	100.80

Mayıs 1991

Devletin Kur Hesabında

40.191.3 108.78

Bankalar Kurunda Tutulan:

a) Özel ve Tüzel Kişiler

88.888.4

b) Bankaların Kendileri

58.970.3

147.858.7 105.79

188.050.0 106.42

Haziran 1991

Devletin Kur Hesabında

42.529.0 105.82

Bankalar Kurunda Tutulan:

a) Özel ve Tüzel Kişiler

83.848.6

b) Bankaların Kendileri

61.558.4

145.407.0 98.34

187.936.0 99.94

DÖVİZ TEVDİAT VE DÖVİZ MEVDUAT HESAPLARININ CİNS VE VADELERİNE GÖRE DÖKÜMÜ

30 Haziran 1991 tarihinde Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat hesaplarının cins ve vadelerine göre dökümünü gösteren Tablo 7, vade yönünden incelendiğinde ilk sıranın, Döviz Tevdiat hesaplarında vadesiz hesaplar ve Döviz Mevduat hesaplarında bir yıl vadeli hesaplar tarafından işgal edildiğini görürüz. Döviz cinsine göre en popüler para sterlin, daha sonra ABD Doları ve DM görülmektedir.

30 Haziran 1991 Tarihi İtibarıyla Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat
Hesaplarının Cins ve Vadelatine Göre Dökümü

Bin ABD \$

<u>Döviz Tevdiat Hesapları</u>	<u>Sterlin</u>	<u>B. Alman Markı</u>	<u>ABD Doları</u>	<u>Kıbrıs Lirası</u>	<u>\$ Karşılığı</u>
Vadesiz	1.573.8	594.2	1.856.3	273.1	5.224.7
6 Ay Vadeli	.678.4	236.4	104.4	-	1.336.2
1 Yıl Vadeli	1.579.2	117.3	693.7	-	3.321.9
Toplam	3.831.4 \$= (6.219.5)	947.9 (523.1)	2.654.4 (2.654.4)	273.1 (485.8)	1.882.8
<u>Döviz Mevduat Hesapları</u>					
Vadesiz	9.651.8	5.020.2	6.072.5	729.7	25.809.1
6 Ay Vadeli	2.169.3	536.8	393.4	46.2	4.293.3
1 Yıl Vadeli	19.531.5	5.203.8	8.807.6	268.1	43.862.0
Toplam	31.352.6	10.760.8	15.273.5	1.044.0	73.964.4 1.3
Kur Farkı	\$= (50.894.8)	(5.938.7)	(15.273.5)	(1.857.5)	73.965.7
Genel Toplam	35.184.0 \$= (57.114.3)	11.708.7 (6.461.8)	17.927.9 (17.927.9)	1.317.1 (2.343.3)	83.848.5

DÖVİZ KREDİLERİ

Elde ettiğimiz bilgilere göre 30 Haziran 1991 tarihi itibarıyla bankalarca kullanılan döviz kredileri bakiyesi, sterlin türünden £8.362.087, Alman Markı türünden 3.733.505 DM ve ABD \$ türünden 10.651.902 ABD \$ olmak üzere toplam olarak 26.286.511. ABD \$ değerindedir.

TÜRK LİRASI MEVDUAT

Bankalardaki TL mevduatı bir yıllık uygulamaya göre Aralık 1988 de %53.41, Aralık 1989 da ise %101.66 oranında artış göstermiştir. Hayat pahalılığı 1988 de %62.57 ve 1989 da %51.81 olduğuna göre toplam mevduatta reel anlamda 1988 yılındaki düşüşe karşın 1989'da önemli bir artış mevcuttur. Aralık 1990 itibarıyla 549.0 milyar TL miktarında olan toplam mevduatın Aralık 1989 bazına göre %59.22 oranında artış gösterdiği gözlenmektedir. Bu dönemin hayat pahalılığı %69.41 olduğuna göre mevduatta reel anlamda düşüş kaydedilmiştir. Haziran 1991 itibarıyla 674.0 milyar TL miktarında olan toplam mevduatın Aralık 1990 bazına göre %22.77 oranında artış gösterdiği gözlenmektedir. Bu dönemin hayat pahalılığı %28.78 olduğuna göre mevduatta reel anlamda düşüş kaydedilmiştir. (Tablo 8)

Tablo: 8

Türk Lirası Mevduatın Artış Hızı

	Mevduatın Niteliğine göre Dökümü	Milyon ₺ Bir önceki dö- nemle karşıla- ştırması
<u>Aralık 1987</u>		
Resmi	49.057.3	
Ticari	9.812.0	
Tasarruf	52.580.8	
Toplam	<u>111.450.1</u>	
<u>Aralık 1988</u>		
Resmi	73.369.4	149.55
Ticari	16.044.4	163.51
Tasarruf	81.564.3	155.12
Toplam	<u>170.978.1</u>	153.41
<u>Aralık 1989</u>		
Resmi	98.851.6	134.73
Ticari	30.190.5	188.16
Tasarruf	215.758.9	264.52
Toplam	<u>344.801.0</u>	201.66
<u>Aralık 1990</u>		
Resmi	140.010.5	141.63
Ticari	25.524.3	84.55
Tasarruf	383.466.5	177.73
Toplam	<u>549.001.3</u>	159.22
<u>Ocak 1991</u>		
Resmi	154.225.1	110.15
Ticari	22.171.1	86.86
Tasarruf	394.769.4	102.94
Toplam	<u>571.165.6</u>	104.03
<u>Şubat 1991</u>		
Resmi	156.062.6	101.19
Ticari	21.742.5	98.06
Tasarruf	410.491.9	103.98
Toplam	<u>588.297.0</u>	102.99
<u>Mart 1991</u>		
Resmi	192.159.7	123.13
Ticari	22.888.5	105.27
Tasarruf	427.318.0	104.10
Toplam	<u>642.366.2</u>	109.19
<u>Nisan 1991</u>		
Resmi	184.598.9	96.07
Ticari	54.915.9	239.92
Tasarruf	410.492.5	96.07
Toplam	<u>650.007.3</u>	101.19

Mayıs 1991

Resmi
Ticari
Tasarruf

184.284.5
27.857.6
450.725.7

99.83
50.73
109.80

Toplam

662.867.8

101.97

Haziran 1991

Resmi
Ticari
Tasarruf

170.618.8
28.631.1
474.784.0

92.58
102.78
105.34

Toplam

674.033.9

101.68

RESMİ MEVDUAT

Resmi mevduatın KKTC Merkez Bankası ile diğ er bankalar arasındaki bölünümü Tablo 9'da gösterilmiştir. Aralık 1986'dan Ocak 1990'a kadar KKTC Merkez Bankasının payı %50'nin üzerinde iken bu oran Şubat 1990'dan Şubat 1991'e kadar %50 'nin altında kalmış ve Mart 1991'de %50.9'a ulaşmıştır. Haziran 1991'de bu oran %41.6 olarak görülmektedir.

Tablo: 9

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar
Nezinde Resmi Mevduat**

Tarih	KKTC Merkez Bankası		Diğer Bankalar		Toplam
		%		%	
Aralık 1986	18.374.7	66.7	9.191.0	33.3	27.565.7
Aralık 1987	31.644.9	64.5	17.412.4	35.5	49.057.3
Aralık 1988	48.415.3	66.0	24.954.1	34.0	73.369.4
Aralık 1989	49.495.8	50.1	49.355.8	49.9	98.851.6
Ocak 1990	62.800.4	51.6	59.001.0	48.4	121.801.4
Şubat 1990	57.856.6	49.7	58.603.7	50.3	116.460.3
Mart 1990	41.668.4	40.0	62.507.9	60.0	104.176.3
Nisan 1990	32.284.8	34.1	62.351.0	65.7	94.635.8
Mayıs 1990	31.896.4	30.9	71.361.8	69.1	103.258.2
Haziran 1990	20.872.0	23.0	70.018.8	77.0	90.890.8
Temmuz 1990	19.442.2	18.0	88.746.9	82.0	108.189.1
Ağustos 1990	41.688.1	33.8	81.617.7	66.2	123.305.9
Eylül 1990	29.436.8	28.3	74.667.6	71.7	104.104.4
Ekim 1990	47.663.1	38.5	76.277.4	61.5	123.940.5
Kasım 1990	41.547.8	33.5	82.316.4	66.5	123.864.2
Aralık 1990	54.336.9	38.8	85.673.6	61.2	140.010.5
Ocak 1991	59.282.1	38.4	94.943.0	61.6	154.225.1
Şubat 1991	65.041.9	41.7	91.020.7	58.3	156.062.6
Mart 1991	97.745.4	50.9	94.414.3	49.1	192.159.7
Nisan 1991	86.596.8	46.9	98.002.1	53.1	184.598.9
Mayıs 1991	86.354.6	46.9	97.929.9	53.1	184.284.5
Haziran 1991	71.054.0	41.6	99.564.9	58.4	170.618.9

PLASMANLAR

Türk Lirası mevduat artış hızı ile plasman artış hızının karşılaştırması Tablo 10'da gösterilmiştir. Tablo 11'de Türk Lirası artı döviz plasmanlarının Türk Lirası karşılıklarını Aralık 1990 ve Haziran 1991 tarihleri itibarıyla, Tablo 12'de ise döviz plasmanların TL karşılıklarını aynı tarihler itibarıyla karşılaştırmalı olarak veriyoruz.

Tablo 10

Türk Lirası Mevduat Artış Hızı ile Türk Lirası
Plasman Artış Hızının Karşılaştırması

	Toplam ₺ Mevduat	Bir önceki Dönemle karşılaştırması %	Toplam ₺ Plasman Artış Hızı	Milyon ₺ Bir önceki Dönemle karşılaştırması %
Aralık 1986	62.671.3		43.998.7	
Aralık 1987	111.450.1	177.83	65.986.4	149.97
Aralık 1988	170.978.1	153.41	98.354.2	149.05
Aralık 1989	344.801.0	201.66	196.967.7	200.26
Ocak 1990	386.002.0	111.94	203.703.5	103.41
Şubat 1990	399.433.4	103.47	203.569.5	99.93
Mart 1990	410.075.2	102.66	255.583.2	110.81
Nisan 1990	436.674.7	106.48	207.507.1	91.98
Mayıs 1990	455.597.8	104.33	210.035.6	101.21
Haziran 1990	465.133.8	102.09	242.591.2	115.50
Temmuz 1990	484.279.6	104.11	258.308.9	106.47
Ağustos 1990	503.832.3	104.03	255.437.2	98.88
Eylül 1990	486.946.0	96.64	283.836.5	111.11
Ekim 1990	511.424.3	105.02	288.748.7	101.73
Kasım 1990	515.618.2	100.82	322.618.8	111.72
Aralık 1990	549.001.3	106.47	368.871.9	114.33
Ocak 1991	571.165.6	104.03	386.345.7	104.73
Şubat 1991	588.297.0	102.99	368.438.3	95.36
Mart 1991	642.366.2	112.10	379.574.5	103.02
Nisan 1991	650.007.3	101.19	374.772.9	98.74
Mayıs 1991	662.867.8	101.98	376.239.6	100.39
Haziran 1991	674.033.9	101.68	387.864.4	103.09

Tablo 11

İskonto Senetleri ve Bankalar Türk Lirası artı Döviz Plasmanlarının
Sektörel Bazda ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması

	Aralık 1990		Milyon TL Haziran 1991	
	%	Miktar	%	Miktar
Kamu Kurum ve Kuruluşları	8.3	37.919.8	7.6	38.319.8
Tarım	12.2	55.783.8	10.2	51.087.5
Taş Ocakçılığı	-	-	-	-
Sanayi	3.8	17.549.8	9.1	45.974.2
Yük Taşımacılığı	4.9	22.490.9	5.6	28.335.9
Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	48.1	220.840.3	43.4	218.272.5
Bina ve İnşaat	3.0	13.762.9	4.4	21.792.4
Turizm	4.5	20.582.0	5.8	29.339.7
Şahsi ve Mesleki Borçlar	12.2	56.100.8	12.0	60.469.8
İskonto Senetleri	3.0	12.894.7	1.9	9.576.0
	<u>100.0</u>	<u>458.925.0</u>	<u>100.0</u>	<u>503.167.8</u>

NOT: Kamu Kurum ve Kuruluşları kalemi karşısında gösterilen miktar Bankamızca çeşitli sektörlerdeki kamu kurum ve kuruluşlarına Hazine Kefaleti karşılığı verilen avansları da içermektedir. (Bak Tablo 2).

Tablo 12

**Bankalar Döviz Plasmanlarının İ. Karşılıklarının Sektörel
Bazda ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması**

	Aralık 1990		Haziran 1991	
	<u>%</u>	<u>Miktar</u>	<u>%</u>	<u>Miktar</u>
Tarım	-	-	0.6	693.4
İmalât Sanayii	2.7	2.452.2	2.3	2.679.8
Yük Taşımacılığı	20.0	17.986.4	20.6	23.753.1
Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	67.3	60.566.2	60.8	70.134.2
Bina ve İnşaat	0.2	225.4	1.9	2.204.0
Turizm	2.5	2.252.0	10.6	12.148.2
Şahsi ve Mesleki Borçlar	7.3	6.571.0	3.2	3.690.7
	<u>100.0</u>	<u>90.053.2</u>	<u>100.0</u>	<u>115.303.4</u>

III. BÖLÜM

EKONOMİK GELİŞMELER

EKONOMİK GELİŞMELER

1) Üretim, İstihdam ve Fiyatlar

a) Üretim artışı ve kaynakların kullanımı:

1989, 1990 ve 1991 yıllarında GSMH'nin dağılımı ve sektörel katma değerlerinin büyüme hızları Tablo 13'de cari üretici fiyatları ve Tablo 14'de sabit üretici fiyatları ile karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

1977 sabit fiyatlarıyla 1989'da 6603.0 milyon TL olan GSMH 1990'da 6977.4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 1991 yılı için sabit fiyatlarla GSMH ön tahmini 6592.2 milyon TL olarak saptanmıştır. Bu itibarla sabit fiyatlarla 1990'da %5.7 büyümeye karşılık 1991'de %5.5 düşüş beklenmektedir.

Sabit üretici fiyatları ile hesaplanan 1989, 1990 ve 1991 yılları GSYİH'sinin sektör paylarına göz attığımızda 1989'da ilk dört sıranın Kamu Hizmetleri, Ticaret, Sanayi ve Ulaştırma-Haberleşme sektörlerince işgal edildiğini görürüz. 1990'da trend değişmiş ve Ticaret ön safa geçmiştir. 1991'de ise 1989'daki seyir izlenmiştir.

1990 ve 1991 yıllarına ait karşılaştırmalı Kaynaklar-Harcamalar Dengesi tablo 15'tedir. Gayri Safi Milli Hasılanın Toplam Kaynaklar içindeki payı 1990'da %97.3'den 1991'de %94.0'a düşmüş ve netice itibarıyla Dış Açığın payı %2.7'den %6.0'a yükselmiştir. 1990'da Toplam Kaynakların %16.4'ü Yatırımlara ve %83.6'sı Tüketime gitmiştir. Bu oranlar 1991'de sırasıyla %13.3 ve %86.7 olarak gerçekleşmiştir. Sabit Sermaye yatırımlarında Kamunun payı %38.9'dan %25.1'e düşerken, Özel Sektörün Payı %61.1'den %74.9'a yükselmiştir.

Tablo: 13

G.S.M.H.'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızı

Sektörler	(Cari Üretici Fiyatlarıyla Milyon L.)				
	1989	1990	1991*	Büyüme Hızı 1989-1990 1990-1991*	Dağılım Yüzdesi 1989 1990 1991*
1. Tarım	89.613.0	142.136.1	207.014.0	58.6	10.0
a) Çiftçilik	84.175.6	134.618.3	194.756.4	59.9	9.4
b) Ormancılık	343.3	456.6	719.2	33.0	0.0
c) Balıkçılık	5.094.1	7.061.2	11.538.8	38.6	0.6
2. Sanayi	124.111.7	191.005.8	314.028.4	64.4	13.8
a) Maden ve Taşocakçılığı	7.694.2	11.584.6	18.344.5	50.6	0.9
b) İmalât Sanayii	101.244.9	163.038.5	261.155.1	61.0	11.3
c) Elektrik-Su	15.172.6	16.382.7	34.528.8	8.0	1.6
3. İnşaat	61.249.4	86.378.3	133.478.5	41.0	6.8
4. Ticaret	209.000.6	363.800.9	461.701.4	74.1	23.3
a) Toptan ve Parakente Ticaret	158.136.0	285.356.3	373.921.3	80.4	17.6
b) Otelcilik ve Lokantacılık	50.864.6	78.444.6	87.780.1	54.2	5.7
5. Ulaştırma- Haberleşme	92.034.8	146.729.9	213.815.8	59.4	10.2
6. Mali Müesseseler	51.574.8	78.225.1	118.773.6	51.7	5.8
7. Konut Gelirleri	17.606.9	22.891.3	32.950.5	30.0	2.0
8. Serbest Meslek ve Hizmetleri	48.786.7	83.903.4	143.819.1	72.0	5.4
9. Kamu Hizmetleri	131.934.5	259.767.2	441.807.7	96.9	14.7
İthalât Vergileri	72.143.5	163.736.2	199.423.0	126.9	8.0
G.S.Y.İ.H. (a.f.)	898.055.9	1.538.574.2	2.266.813.3	71.3	100.0
Net Dış Alem Faktör Gelirleri	12.002.7	9.218.8	23.392.6	-23.2	1.3
G.S.M.H. (a.f.)	910.058.6	1.547.793.0	2.290.205.9	70.1	101.3
Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPO.				48.0	101.3
*Gerçekleşme ön tahmini					100.6
					101.0

Tablo : 14

G.S.M.H.'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları
(1977 Üretici Fiyatlarıyla Milyon TL)

Sektörler	Büyüme Hızı		Dağılım Yüzdesi		
	1989-	1990-1991*	1989	1990	1991*
1. Tarım	-9.8	-8.3	10.9	9.2	9.0
a) Çiftçilik	-10.7	-9.2	10.2	8.5	8.2
b) Ormancılık	12.3	12.5	0.1	0.1	0.1
c) Balıkçılık	2.2	0.4	0.6	0.6	0.7
2. Sanayi	3.8	0.4	14.0	13.7	14.6
a) Maden ve Taşocaklığı	0.8	0.4	0.4	0.4	0.4
b) İmalât Sanayi	4.6	0.0	11.8	11.6	12.3
c) Elektrik ve Su	-0.8	3.4	1.8	1.7	1.9
3. İnşaat	1.0	1.2	7.7	7.3	7.8
4. Ticaret	10.5	-17.3	18.5	19.2	16.9
a) Toptan ve Perakente Ticaret	10.0	-14.8	16.4	16.9	15.3
b) Otelcilik ve Lokantacılık	14.4	-35.8	2.1	2.3	1.6
5. Ulaştırma-Haberleşme	5.0	-7.8	11.6	11.4	11.2
6. Mali Müesseseler	7.8	3.5	4.4	4.5	4.9
7. Konut Gelirleri	2.1	1.5	5.7	5.5	5.9
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10.0	9.8	3.6	3.7	4.4
9. Kamu Hizmetleri	4.1	0.0	18.8	18.4	19.6
İthalât Vergileri	57.5	-23.6	4.8	7.1	5.7
G.S.Y.İ.H. (a.f.)	6.4	-5.9	100.0	100.0	100.0
Net Dış Alem Faktör Geliri	-52.2	61.8	1.3	0.6	1.0
G.S.M.H. (a.f.)	5.7	-5.5	101.3	100.6	101.0

Kaynak: KKTC Başbakan'lık, DPÖ.

*Gerçekleşme ön tahmin

Kaynaklar - Harcamalar Dengesi

	Milyon TL					
	1990		1991*		Değişme %	
	Cari Fiyatlarla	1977 Sabit Fiyatlarıyla	Cari fiyatlarla	1977 Sabit fiyatlarıyla	Cari	Sabit
I. TOPLAM KAYNAKLAR						
(1) G.S.M.H. (a.f.)	1.590.612.2	7.170.4	2.435.490.0	7.010.4	53.1	-2.2
(a) G.S.Y.L.H.	1.547.793.0	6.977.4	2.290.205.9	6.592.2	48.0	-5.5
(b) Net Dış Alem Faktör Geliri	1.538.574.2	6.935.8	2.266.813.3	6.524.9	47.3	-5.9
(2) Dış Açık	9.218.8	41.6	23.392.6	67.3	153.7	61.8
	42.819.2	193.0	145.284.1	418.2	239.3	116.7
II. TOPLAM YATIRIMLAR						
(1) Sabit Sermaye	260.301.0	1.173.4	324.073.0	932.8	24.5	-20.5
(a) Kamu	236.220.0	1.064.9	291.574.2	839.3	23.4	-21.2
(b) Özel	91.938.0	414.5	73.279.8	210.9	-20.3	-49.1
(2) Stok Değişmeleri	144.282.0	650.4	218.294.4	628.4	51.3	-3.4
(a) Kamu	24.081.0	108.5	32.498.8	93.5	35.0	-13.8
(b) Özel	10.390.4	46.8	14.007.0	40.3	35.0	-13.9
III. TOPLAM TÜKETİM						
(1) Kamu Tüketimi	13.690.6	61.7	18.491.8	53.2	35.1	-13.8
(2) Özel Tüketim	1.330.311.2	5.997.0	2.111.417.0	6.077.6	59.0	1.3
IV. TOPLAM YURTIÇİ TASAR-RUFLARI						
	350.359.4	1.579.4	581.438.6	1.673.7	66.0	6.0
	979.951.8	4.417.6	1.529.978.4	4.403.9	56.1	-0.3
	217.481.8	980.4	178.788.9	514.6	-18.0	-47.5
					14.0	7.8

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

*Gerçekleşme ön tahmini

b) İstihdam

1989, 1990 ve 1991 yıllarında istihdamın sektörel dağılımı karşılaştırmalı olarak Tablo 16'da verilmiştir. Her üç yılda Tarım yaklaşık %27 payla birinci sırayı işgal etmekte bunu yaklaşık %22 payla Kamu Hizmetleri ve %11 payla Sanayi Sektörü izlemektedir. İstihdamın dağılımında İnşaatın payı ortalama %10.4 ve Ticaret-Turizm'in payı %9.7 olarak görülmektedir. 1991 yılı ortalama işsiz sayısında bir önceki yıla oranla cüzi bir artış gözlenmektedir.

Tablo 16

İstihdamın Sektörel Dağılımı ve Nüfus

S e k t ö r l e r	1989		1990		1991*	
	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %
1. Tarım	19345	27.6	19094	26.7	19094	26.5
2. Sanayi	7919	11.3	8034	11.3	8047	11.2
a) Madencilik ve Taşocakçılığı	-	-	-	-	-	-
b) İmalât Sanayii	6730	9.6	6845	9.6	6845	9.5
c) Elektrik-Su	1189	1.7	1189	1.7	1202	1.7
3. İnşaat	7396	10.5	7451	10.4	7518	10.4
4. Ticaret-Turizm	6552	9.4	6942	9.7	6942	9.6
a) Toptan ve Perakente Ticaret	4948	7.1	5172	7.2	5172	7.2
b) Otelçilik-Lokantacılık	1604	2.3	1770	2.5	1770	2.4
5. Ulaştırma-Haberleşme	5538	7.9	5728	8.0	5728	7.9
6. Mali Müesseseler	1866	2.7	1968	2.8	2016	2.8
7. Serbest Meslek ve Hizmetler	5904	8.4	6329	8.8	6776	9.4
8. Kamu Hizmetleri (KİT ve Belediyeler dahil)	15521	22.2	15979	22.3	15979	22.2
Toplam Çalışan Nüfus	70041	100.0	71525	100.0	72100	100.0
İşsiz Sayısı	778		849		1079	
Toplam Nüfus	169272		171469		173756	

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ

*Gerçekleşme ön tahmini

c) Fiyat Hareketleri ve Ücretler

1986-1990 yılları ile 1991 yılının ilk sekiz ayındaki fiyat hareketleri karşılaştırmalı olarak Tablo 17'de verilmiştir. Devlet Planlama Örgütüncce yeni bir tüketim harcamaları anketi yapılmış ve bu anket sonucu belirlenen eğilimlere göre ağırlıklı, yeni bir tüketim kalıbı hazırlanarak 1 Ocak 1988'den itibaren baz olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Hayat pahalılığı 1984'de %70.72, 1985'de %43.04, 1986'da %48.09, 1987'de %43.01, 1988'de %62.57, 1989'da %51.81 ve 1990'da %69.41 olarak saptanmış olup bunun mal ve hizmet gruplarına göre dağılımı Tablo 18'de gösterilmektedir.

Yüksek enflasyonist ortamda maaş ve ücretlerin satın alma gücünü korumak düşüncesiyle 1983 yılından beri eşel mobil sistemi uygulanmaktadır. 1985 yılı sonuna kadar her dört ay sonundaki hayat pahalılığı artışı dikkate alınarak maaş ve ücretlere yansıtılan artışlar 1986 yılından itibaren her üç ve 1 Nisan 1990'dan itibaren her iki aydaki duruma göre ayarlanmaya başlanmıştır.

Bakanlar Kurulu 7/1979 sayılı Kamu Görevlileri Yasasınının 121. maddesi uyarınca ödenmekte olan aylık maaş ve ücretlerin 1.5.1990 tarihinden geçerli olmak üzere her ayın ilk mesai günü peşin olarak ödenmesini karara bağladı.

Asgari Ücret Saptama Komisyonunda alınan tavsiye kararları uyarınca asgari ücret,

1 Ocak 1987'den itibaren ayda	90.000.-TL
1 Ocak 1988'den itibaren ayda	121.000.-TL
1 Ocak 1989'dan itibaren ayda	205.000.-TL
1 Ocak 1990'dan itibaren ayda	340.500.-TL
1 Ocak 1991'den itibaren ayda	520.000.-TL

olarak saptanmıştır.

Tablo: 17

Hayat Pahalılığı

	<u>1986</u> %	<u>1987</u> %	<u>1988</u> %	<u>1989</u> %	<u>1990</u> %	<u>1991</u> %
Ocak	7.10	3.18	8.08	5.71	6.44	3.33
Şubat	11.54	4.43	17.09	14.07	16.89	6.43
Mart	19.01	9.05	24.11	16.47	20.82	10.68
Nisan	19.15	10.00	26.58	20.78	25.02	15.21
Mayıs	20.69	11.35	28.53	24.09	28.30	17.98
Haziran	21.07	17.12	31.45	25.17	32.22	23.82
Temmuz	31.75	19.33	36.44	32.82	35.44	26.78
Ağustos	36.47	19.77	44.73	40.43	50.99	29.17
Eylül	36.68	24.43	48.11	41.73	58.19	
Ekim	38.81	34.54	53.54	43.97	61.98	
Kasım	41.48	38.40	57.86	47.98	65.63	
Aralık	48.09	43.01	62.57	51.81	69.41	

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ

Tablo: 18

**Hayat Pahalılığının Mal ve Hizmet Gruplarına
Göre Dağılımı**

	1984 %	1985 %	1986 %	1987 %
Yiyecek ve içecek	45.48	16.89	30.83	19.63
Ev ve ev masrafı	6.70	5.03	3.23	6.11
Giyim	5.53	12.34	7.74	7.68
İlaç ve Tıp	0.62	0.46	0.41	0.39
Eğitim	0.60	0.33	0.11	0.47
Taşıt	6.36	3.93	1.45	3.47
Hizmetler	1.32	1.25	1.34	0.79
Eğlence ve Okuma	0.93	0.35	0.92	0.66
Sigara	3.03	2.31	1.88	3.63
Şahsi Harcamalar	0.15	0.15	0.18	0.18
Toplam	<u>70.72</u>	<u>43.04</u>	<u>48.09</u>	<u>43.01</u>

1 Ocak 1988 den itibaren yeni döküm uygulanmıştır, şöyleki:

	1988 %	1989 %	1990 %	1991 Ocak-Ağustos %
Gıda	27.53	27.87	21.71	13.05
Giyim	5.57	5.66	7.88	1.77
Ev Eşyası	6.49	3.10	5.96	2.26
Sağlık ve Kişisel Bakım ile ilgili Harcamalar	3.36	2.21	2.61	1.24
Ulaştırma ve Haberleşme	9.62	6.96	19.46	5.01
Kültür, Eğitim ve Eğlence	4.78	1.66	5.17	2.25
Konut ve Konut ile ilgili Harca- malar	3.15	2.88	4.53	2.47
Sigara	2.07	1.47	2.09	1.12
Toplam	<u>62.57</u>	<u>51.81</u>	<u>69.41</u>	<u>29.17</u>

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

2. Mali ve Parasal Gelişmeler

a) Mali Gelişmeler

Bütçe harcamaları 1986'da 70.5 milyar TL 1987'de 106.1 milyar TL, 1988'de 150.7 milyar TL, 1989'da 257.4 milyar TL ve 1990'da 524.7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu harcamaların yerel gelir katkısında 1986'da %47.2, 1987'de %55.6, 1988'de %72.5, 1989'da %76.0 oranlarıyla istikrarlı bir gelişme kaydedebilmiştir. 1990'da yerel katkı %74.4 olup cüzi bir düşüş göze çarpmaktadır. 1991 yılının ilk altı aylık döneminde yerel katkı daha büyük bir düşüşle %57.2 olarak gerçekleşmiştir. Yerel gelirleri G.S.M.H. ile karşılaştırdığımızda yerel gelirlerin G.S.M.H.'ya oranınının 1988'de %22.5, 1989'da %21.5 ve 1990'da %25.2 olduğunu görürüz (Tablo 19 ve 20).

1990 yılı sonu itibarıyla birikmiş bütçe açıkları 200.6 milyar TL'na baliğ olmuştur (Tablo 21).

Bütçe açıklarına karşılık TC Ziraat Bankasından sağlanan krediler, faizler hariç 1990 yılı sonunda 55.9 milyar TL tutarındadır. 1987 yılından sonra T.C. Ziraat Bankasından borç alınmamış, bütçe açıkları iç borçlanmalarla karşılanmıştır (Tablo 22).

G.S.M.H. ile Karşılaştırmalı Bütçe Analizi

Milyar TL

1988 - 1991

	1988		1989		1990		1991	
	Gerçek- leşme	G.S.M.H. Yüzdesi	Gerçek- leşme	G.S.M.H. Yüzdesi	Gerçek- leşme	G.S.M.H. Yüzdesi	Gerçekleşme 6 Aylık	
I. Bütçe Yerel Gelirleri	109.2	22.5	195.7	21.5	390.3	25.2	211.3	
1. Vergi Gelirleri	90.7	18.7	163.0	17.9	331.7	21.4	173.3	
a) Dolaysız Vergiler	47.2	9.7	84.4	9.3	166.1	10.7	100.5	
b) Dolaylı Vergiler	43.5	8.9	78.6	8.6	165.6	10.7	72.8	
2. Diğer Gelirler	18.5	3.8	32.7	3.6	58.6	3.8	38.0	
II. Bütçe Giderleri	150.7	31.0	257.4	28.3	524.7	33.9	369.6	
1. Cari Giderler	131.1	27.0	214.7	23.6	430.2	27.8	323.2	
a) Personel Giderleri	65.7	13.5	108.1	11.9	206.9	13.4	141.7	
b) Diğer Cari Giderler	10.2	2.1	21.0	2.3	40.7	2.6	27.1	
c) Transferler	55.2	11.4	85.6	9.4	182.6	11.8	154.4	
- Sosyal	36.9	7.6	64.6	7.1	144.9	9.4	-	
- Diğer	18.4	3.8	21.0	2.3	37.7	2.4	-	
2. Savunma Giderleri	8.6	1.8	12.6	1.4	20.1	1.3	17.4	
3. Yatırımlar	11.0	2.3	30.1	3.3	74.4	4.8	29.0	
III. Dış Yardım ve Borçlanmalar	41.5	8.6	61.7	6.8	134.4	8.7	158.3	
- Dış Yardımlar	22.1	4.5	37.7	4.1	50.9	3.3	42.6	
- Borçlanmalar (Açık)	19.4	4.0	24.0	2.6	83.5	5.4	115.7	

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı-
KKTC Başbakanlık, DPO.Not: G.S.M.H. 1988 485.8
1989 910.1
1990 1.547.8

Tablo 20

Karşılaştırmalı Bütçe Özeti
1986 - 1991

	Milyar TL					
	1986	1987	1988	1989	1990	1991
	Gerçek- leşme	Gerçek- leşme	Gerçek- leşme	Gerçek- leşme	Gerçek- leşme	Gerçek- leşme
	%	%	%	%	%	%
Bütçe Finansmanı						
Yerel Kaynaklar	33.3	59.0	109.2	195.7	390.3	211.3
Dış Yardım	14.6	26.9	22.1	37.7	50.9	42.6
Borçlanma	22.6	20.2	19.4	24.0	83.5	115.7
	70.5	106.1	150.7	257.4	524.7	369.6
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Gari Harcamalar						
Savunma Harcamaları	58.0	83.9	131.1	214.7	430.2	323.2
Yatırım Harcamaları	5.0	6.0	8.6	12.6	20.1	17.4
	7.5	16.2	11.0	30.1	74.4	29.0
	70.5	106.1	150.7	257.4	524.7	369.6
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Not: Ankara'da ödenen yatırım harcamaları yukarıdaki rakamlara dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı
KKTG Başbakanlık, DPÖ.

Tablo: 21

Yıllar İtibariyle Bütçe Açıkları

	Bütçe Açığı	Milyar İL
		<u>G.S.M.H. Yüzdesi</u>
1975 yılı açığı	0.1	8.6
1976 yılı açığı	0.2	5.8
1977 yılı açığı	0.3	7.2
1978 yılı açığı	0.3	5.5
1979 yılı açığı	0.7	7.8
1980 yılı açığı	1.5	8.8
1981 yılı açığı	2.0	8.3
1982 yılı açığı	2.9	8.3
1983 yılı açığı	3.7	7.9
1984 yılı açığı	6.8	9.2
1985 yılı açığı	12.5	9.9
1986 yılı açığı	22.6	11.6
1987 yılı açığı	20.1	7.0
1988 yılı açığı	19.4	4.0
1989 yılı açığı	24.0	2.7
1990 yılı açığı	83.5	5.4
<hr/>		
1990 sonu birikmiş bütçe açığı	200.6	
<hr/>		
1991 yılı 6 aylık bütçe açığı	115.7	
<hr/>		

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı.
KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo: 22

**T.C. Ziraat Bankasından sağlanan Kredilerin
(faizler hariç) yıllar itibariyle dökümü**

	Milyar ₺.
1975	0.1
1976	0.1
1977	0.1
1978	0.3
1979	0.4
1980	1.4
1981	2.0
1982	3.0
1983	5.3
1984	6.4
1985	8.8
1986	18.0
1987	10.0
1988	-
1989	-
1990	-
	<hr/>
	55.9
	<hr/>

**Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı.
KKTC Başbakanlık, DPÖ.**

b) Parasal Gelişmeler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan Ekonomik İşbirliği Protokolünün Para, Kambiyo, Bankacılık Bölümü altında yer alan maddeler peyder pey uygulama alanına konulmaktadır.

26/1987 sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankalar (Değişiklik) Yasası 1 Haziran 1987, 35/1987 sayılı yeni Merkez Bankası yasası 26 Haziran 1987 ve 22/1987 sayılı Para ve Kambiyo İşleri (Değişiklik) Yasası ise 1 Kasım 1987 tarihinden itibaren yürürlüğe konmuştur. 22/1987 sayılı yasa ile değişik şekliyle 38/1982 sayılı Para ve Kambiyo İşleri yasası altında verilen yetkilere dayanılarak Bakanlar Kurulunca yapılan para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü de 2 Kasım 1987 tarih ve 116 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir. Bu cümleden olmak üzere 48/1990 sayılı Offshore Bankacılık Hizmetleri yasası 26 Kasım 1990 tarih ve 117 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

3. Ticaret, Pazarlama ve Ödemeler Dengesi

a) Ticaret ve Pazarlama

Toptan ve perakente ticaret KKTC Ekonomisinde önemli bir yer işgal etmektedir.

Bu sektörden doğan katma değer cari fiyatlarla 1989'da 158136.0 milyon TL, 1990'da 285356.3 milyon TL olarak gerçekleşmiş ve 1991'de 373921.3 milyon TL olarak tahmin olunmuştur. İstihdam açısından bakıldığında toptan ve perakente Ticaret sektöründe çalışanlar 1989'da 4948 ve 1990'da 5172 olarak saptanmıştır. Bu suretle kişi başına katma değer 1989'da 31.9 milyon TL ve 1990'da 55.2 milyon TL şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Tablo 23 incelendiğinde 1981-1990 yılları itibarıyla dışalımın %40-47 arasındaki bölümünün Türkiye'den ve %53-60 arasındaki bölümünün diğer ülkelerden, dış satımın ise %12-22 arasındaki bölümünün Türkiye'ye, %78-88 arasındaki bölümünün ise diğer ülkelere yapıldığını görürüz.

Dış alımlarımızda Türkiye birinci sırayı alırken onu Birleşik Krallık, Birleşik Krallık dışındaki Avrupa Ortak Pazar Ülkeleri ve Uzak Doğu Ülkeleri izlemiş, dış satımlarımızda ise en büyük pay Birleşik Krallığa daha sonra Türkiye ve diğer Avrupa Ortak Pazar Ülkelerine gitmiştir (Tablo 24).

Tarım Ürünleri dış satımlarımızın %45 ve %71 arasında değişen bir oranını oluştururken %28 ile %54 arasında değişen bir oranı da sanayi ürünlerinden oluşmuştur. Dış alımda ise yaklaşık %10 tarımsal ürünlere karşılık %90 sanayi ve mineral ürünleri görülmektedir (Tablo 25 ve 26).

Dış ticaret açığımız dolar bazında yılda 316 milyon ABD \$'na yükselmiştir. 1979-1990 döneminde dış satımın dış alımı karşılama oranının %17 ve %47 arasında değiştiği görülmektedir (Tablo 27) .

Dış ticaretimizin gelişmesinde ulaşım ve haberleşme en büyük etkenlerdendir. Politik ve ekonomik nedenlerle KKTC deniz ve hava limanlarına uluslararası ticarete mevcut koşulların gerektirdiği şekilde düzenli uçak ve gemi seferleri yapılamamaktadır. Dış dünya ile haberleşme imkanlarımız da arzu edilen düzeyde değildir. Bütün bunlara karşın çok sayıda yabancı ülke ile ticari ilişkiler tesis edilmiş olup durumun iyileştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

b) Ödemeler Dengesi

1988, 1989 ve 1990 yıllarında ticaret açığı 166-316 milyon ABD doları dolaylarında seyretmiştir (Tablo 28)

Genelde dış satımlarımız dış alımlarımızın yüzde 31'ini karşılayabilmiştir. 1979-1990 dönemi dış ticaretini gösteren Tablo 27 incelendiğinde en iyi performansın, ihracatın ithalatın %47.1'ini karşıladığı 1980 yılında en kötü performansın ise ithalatın sadece %17.2'sini karşılayabildiği 1990 yılında olduğu görülür.

Görünmeyen işlemlerde Turizmin katkısı 1988'de 118.0 milyon ABD dolarına 1989'da 154.9 milyon ABD dolarına ve 1990'da 224.8 milyon ABD dolarına yükselmiştir. Diğer görünmeyenlerin etkisiyle Cari İşlemler Dengesindeki açık 1988-1990 yıllarında sıra ile 8.8, 4.5 ve 16.4 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 1990 yılında KKTC'ye gelen turist sayısı 300810 rakamı ile en yüksek düzeydedir. Bunun %80.9'u Türkiye'den %19.1'i ise diğer ülkelerdendir (Tablo 29).

Tablo: 23

K.K.T.C.'nin Türkiye ve Diğer Ülkelerle olan Dış Ticareti

1981 - 1991

Milyon ABD \$

Yıllar	Dış Alım		Dış Satım		Toplam
	Türkiye %	Diğer Ülkeler %	Türkiye %	Diğer Ülkeler %	
1981	44.2	59.9	7.1	29.8	36.9
1982	49.5	70.4	7.3	32.2	39.5
1983	65.3	80.0	6.5	34.2	40.7
1984	61.5	74.8	8.4	30.4	38.8
1985	65.1	77.9	5.4	40.9	46.3
1986	70.1	83.1	7.7	44.3	52.0
1987	94.3	126.7	7.9	47.2	55.1
1988	101.9	116.2	6.3	46.1	52.4
1989	112.5	149.9	9.2	46.0	55.2
1990	153.5	228.0	7.9	57.6	65.5
1991 (Ocak-Mart)	31.0	39.9	1.1	17.6	18.7

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo: 24

Ülkeler İtibariyle Dış Ticaret
1988 - 1991

Milyon ABD \$

Ülkeler	1988		1989		1990		1991 (Ocak-Mart)									
	Dış alım Değer	% Dış satım Değer	Dış alım Değer	% Dış satım Değer	Dış alım Değer	% Dış satım Değer	Dış alım Değer	% Dış satım Değer								
I. Türkiye	101.9	46.7	6.3	12.0	112.5	42.9	9.2	16.7	153.5	40.2	7.9	12.1	31.0	43.7	1.1	5.9
II. Diğer Ülkeler	116.2	53.3	46.1	88.0	149.9	57.1	46.0	82.3	228.0	59.8	57.6	87.9	39.9	56.3	17.6	94.1
1. Birleşik Krallık	32.6	15.0	37.5	71.6	49.6	18.9	35.2	63.8	67.1	17.6	44.0	67.2	10.8	15.2	14.5	77.5
2. Diğer AET ülkeleri	31.7	14.5	5.0	9.5	45.1	17.2	5.0	9.0	64.0	16.8	7.0	10.7	12.6	17.8	2.4	12.8
3. Orta Doğu İslâm Ülkeleri	5.1	2.3	1.9	3.6	4.2	1.6	3.4	6.2	6.4	1.7	1.6	2.4	2.2	3.1	0.2	1.1
4. Uzak Doğu Ülkeleri	24.9	11.4	-	-	29.5	11.2	-	-	52.3	13.7	-	-	7.5	10.6	-	-
5. Diğer	21.9	10.1	1.7	3.3	21.5	8.2	2.4	4.3	38.2	10.0	5.0	7.6	6.8	9.6	0.5	2.7
Toplam	218.1	100.0	52.4	100.0	262.4	100.0	41.7	100.0	381.5	100.0	65.5	100.0	70.9	100.0	18.7	100.0

Kaynak: KKTG Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 25

Dışatımın Yapısı
1986 - 1990

Milyon ABD \$

Grup	1986				1987				1988				1989				1990			
	%				%				%				%				%			
1. Tarım Ürünleri	36.9	71.0	31.1	56.5	29.4	56.1	30.2	54.7	29.8	45.5	24.5	37.4	24.5	37.4	24.5	37.4	24.5	37.4		
a) Narenciye	28.5	54.8	22.5	40.8	23.9	45.6	21.6	39.1	24.5	37.4	24.5	37.4	24.5	37.4	24.5	37.4	24.5	37.4		
b) Patates	3.8	7.3	2.3	4.2	2.4	4.6	1.7	3.1	2.4	3.7	1.7	3.1	2.4	3.7	2.4	3.7	2.4	3.7		
c) Canlı Hayvanlar	2.3	4.4	1.8	3.3	0.8	1.5	0.3	0.5	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4		
d) Diğer Tarım Ürünleri	2.3	4.4	4.5	8.2	2.3	4.4	6.6	12.0	2.6	4.0	6.6	12.0	2.6	4.0	6.6	12.0	2.6	4.0		
2. Sanayi Ürünleri	14.7	28.3	23.5	42.6	22.6	43.1	24.6	44.6	35.2	53.7	11.9	18.1	11.9	18.1	11.9	18.1	11.9	18.1		
a) İşlenmiş Tarım	4.9	9.4	6.9	12.5	3.9	7.4	6.8	12.3	11.9	18.1	6.8	12.3	11.9	18.1	6.8	12.3	11.9	18.1		
b) Diğer Sanayi Ürünleri	9.8	18.9	16.6	30.1	18.7	35.7	17.8	32.3	23.3	35.6	17.8	32.3	23.3	35.6	17.8	32.3	23.3	35.6		
3. Mineraller	0.4	0.7	0.5	0.9	0.4	0.8	0.4	0.7	0.4	0.8	0.4	0.7	0.4	0.8	0.4	0.7	0.4	0.8		
TOPLAM	52.0	100.0	55.1	100.0	52.4	100.0	55.2	100.0	65.5	100.0	65.5	100.0	65.5	100.0	65.5	100.0	65.5	100.0		

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo: 26

Mal Gruplarına Göre Dış Alım
1986-1990

Grup	1986		1987		1988		1989		1990	
	Milyon ABD \$	%	Milyon ABD \$	%	Milyon ABD \$	%	Milyon ABD \$	%	Milyon ABD \$	%
1. Yiyecek ve Canlı Hayvan	16.1	10.5	19.7	8.9	19.9	9.1	25.5	9.7	35.8	9.4
2. İçkiler ve Tütün	7.3	4.8	12.5	5.7	10.8	5.0	7.5	2.9	13.5	3.5
3. Yakıttan gayrı yanmayan hammadde	3.3	2.1	3.5	1.6	5.4	2.5	6.3	2.4	5.4	1.4
4. Mineral yakıtlar, yağlayıcı madde ve ilgili olanlar	11.3	7.4	18.2	8.2	20.1	9.2	18.2	6.9	35.5	9.3
5. Hayvan ve Sebze yağları	1.0	0.6	1.4	0.6	1.8	0.8	1.4	0.5	2.1	0.6
6. Kimyevi Maddeler	13.2	8.6	15.7	7.1	15.9	7.3	17.6	6.7	26.1	6.8
7. Hammaddesine göre tasnif edililenler	49.3	32.2	64.8	29.3	66.3	30.4	87.0	33.2	115.2	30.2
8. Makine ve Nakliye Araçları	37.8	24.7	65.6	29.7	57.0	26.1	72.8	27.7	106.8	28.0
9. Çeşitli Mamuller	13.9	9.1	19.6	8.9	20.9	9.6	26.2	10.0	41.1	10.8
TOPLAM	153.2	100.0	221.0	100.0	218.1	100.0	262.5	100.0	381.5	100.0

Kaynak: Ticaret ve Sanayi Bakanlığı
KKTC Başbakanlık, DPÖ

Tablo 27

Dış Ticaret
1979 - 1991

Milyon ABD \$

Yıllar	Dış Alım	Dış Satım	Açık	Dışsatımın Dışalımı Karşılama Oranı
1979	90.8	35.8	55.0	%39.4
1980	94.4	44.5	49.9	%47.1
1981	104.1	36.9	67.2	%35.4
1982	119.9	39.5	80.4	%32.9
1983	145.3	41.0	104.3	%28.2
1984	135.6	38.4	97.2	%28.3
1985	141.7	45.8	95.9	%32.3
1986	153.2	52.0	101.2	%33.9
1987	221.0	55.1	165.9	%24.9
1988	218.1	52.4	165,7	%24.0
1989	262.5	55.2	207.3	%21.0
1990	381.5	65.5	316.0	%17.2
1991 (Ocak-Mart)	70.9	18.7	52.2	%26.4

Tablo: 28

Ödemeler Dengesi

	Milyon ABD \$				
	1988	1989	1990	Değişme %	
				1988-89	1989-90
I. Cari İşlemler					
A. Dış Ticaret					
1. Dışsatım	52.4	55.2	65.5	5.3	18.7
2. Dış alım	218.1	262.5	381.5	20.3	45.3
Dış Ticaret Dengesi	-165.7	-207.3	-316.0	25.1	52.4
B. Görünmeyen İşlemler					
1. Turizm (net)	118.0	154.9	224.8	31.3	45.1
2. Diğer Görünmeyenler (net)	38.9	47.9	74.8	23.1	56.2
Görünmeyen İşlemler Dengesi	156.9	202.8	299.6	29.2	47.7
Cari İşlemler Dengesi	-8.8	-4.5	-16.4	-48.9	264.4
II. Sermaye Hareketleri					
1. TC Yardım ve Kredileri	10.9	15.6	22.5	43.1	44.2
2. Diğer Dış Yardımlar	5.8	4.3	2.1	-25.9	-51.2
3. Bedelsiz Dışalım	61.9	103.9	169.9	67.8	63.5
4. Kısa Vadeli Diğer Sermaye Hareketleri	-40.4	-87.7	-169.3	117.1	93.0
Sermaye Hareketleri Dengesi	38.2	36.1	25.2	-5.5	-30.2
Genel Denge	29.4	31.6	8.8	7.5	-72.2
III. Rezerv Hareketleri (- Artış +Azalış)	33.0	-29.8	-6.5	-9.7	-78.2
IV. Net Hata ve Noksan	3.6	-1.8	-2.3	-150.0	27.8

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ

Tablo 29

Türkiye ve Diğer Ülkelerden Gelen Turistler
1978 - 1991

Yıllar	T.C.den Turist	% Payı	Diğer Ülkelerden Turist	% Payı	Toplam
1978	104738	92.8	8172	7.2	112910
1979	95115	87.7	13286	12.3	108401
1980	69808	82.6	14703	17.4	84511
1981	62660	80.2	15474	19.8	78134
1982	65018	74.2	20611	25.8	87629
1983	78467	79.3	20467	20.7	98934
1984	93413	82.4	19905	17.6	113318
1985	103791	83.0	21284	17.0	125075
1986	107064	80.0	26766	20.0	133830
1987	147965	80.3	36372	19.7	184337
1988	173599	75.6	55907	24.4	229506
1989	214566	78.3	59507	21.7	274073
1990	243269	80.9	57541	19.1	300810
1991 (Ocak-Haziran)	81141	86.6	12571	13.4	93712

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı
KKTTC Başbakanlık, DPO

IV. BÖLÜM

**MERKEZ BANKASININ 31 MART 1991
İTİBARIYLA ÜÇ AYLIK HESAPLARI**

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASININ
31.3.1991 TARİHLİ BİLANÇOSU

Tablo 30

Milyon L

Aktif	1991		1990		Pasif	1990	
	Mart	Aralık	Mart	Aralık		Mart	Aralık
Döner Değerler (1)	334.986.6	279.986.7	Hazine Cari Hesabi (5)	96.228.6	52.610.9		
Krediler (2)	49.117.5	48.586.3	Mevduat (6)	90.652.3	103.859.7		
Bina ve Teçhizat (3)	819.5	775.9	Mevduat Munzam Kar. (7)	130.944.0	116.702.6		
Diğer Aktifler (4)	7.326.3	3.379.6	Fonlar (8)	13.437.1	12.580.4		
			Diğer Pasifler (9)	7.991.4	958.8		
			Öz Kaynaklar (10)	52.996.5	46.016.1		
	392.249.9	332.728.5		392.249.9	332.728.5		

Tablo 31

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI'NIN
1.1.1991-31.3.1991 DÖNEMİ KAR VE ZARAR HESABI

GİDER	1991		1990	
	1.1.91-31.3.91	1.1.90-31.12.90	1.1.91-31.3.91	1.1.90-31.12.90
Personel Giderleri (11)	465.0	1.473.2	14.609.0	48.828.2
İdari Giderler (12)	699.6	8.777.8	348.6	1.076.7
Verilen Faizler (13)	7.435.7	22.548.4	92.9	733.5
Vergi Resim ve Harçlar ile Sosyal Kültürel ve Resmi Kuruluşlara yardımlar	0.7		14.0	116.6
Verilen Komisyonlar	97.7	120.1		
Amortismanlar	12.6	287.3		
Faiz Farkı Fonu	-	46.7		
Kasadaki İl Efektif Sigortası	-	4.000.0		
Sair Giderler	17.0	2.000.0		
Kâr	6.336.2	11.387.0		
	15.064.5	50.755.0	15.064.5	50.755.0

HESAPLAR HAKKINDA AÇIKLAMALAR

	1991 <u>Mart</u>	Milyon ₺ 1990 <u>Aralık</u>
(1) DÖNER DEĞERLER	18.951.2	14.984.6
Kasa	4.224.5	-
Yoldaki Paralar	536.4	536.4
Altın kasası	29.174.4	24.064.8
Efektif Deposu		
(Dolar Karşılıkları 31.12.90 da 8.220.135 31.3.1991 de 6.982.435 ABD Dolarıdır)	67.184.8	30.995.9
Hariçteki Bankalar (₺)	214.915.3	209.405.0
Hariçteki Bankalar (Yabancı Para)		
(Dolar Karşılıkları 31.12.90 da 71.539.313 31.3.1991 de 58.073.664 ABD Dolarıdır)	<u>334.986.6</u>	<u>279.986.7</u>
 (2) KREDİLER		
Hazineye Kısa Vadeli Avans	25.000.0	25.000.0
Hazine Kefaletini Haiz Bonolar Üzerine Avans	13.319.8	12.919.8
İhracat Senetleri üzerine Avans	122.0	156.4
Küçük Sanat Erbabı Senetleri Üzerine Avans	3.321.7	3.329.6
Ticaret Senetleri Üzerine Avans	300.0	300.0
Sanayi Senetleri Üzerine Avans	1.593.0	1.329.0
Tarım Senetleri Üzerine Avans	338.3	424.7
Turizm Senetleri Üzerine Avans	<u>5.122.7</u>	<u>5.126.8</u>
	<u>49.117.5</u>	<u>48.586.3</u>
 (3) BİNA VE TEÇHİZAT		
Teçhizat	277.1	233.5
Eksi: Amortisman	73.0	73.0
	204.1	160.5
Bina	679.0	679.0
Eksi: Amortisman	63.6	63.6
	<u>615.4</u>	<u>615.4</u>
	<u>819.5</u>	<u>775.9</u>
 (4) DİĞER AKTİFLER		
Muvakkat Borçlular	7.288.5	3.350.4
Kırtasiye ve Mathua Deposu	37.8	29.2
	<u>7.326.3</u>	<u>3.379.6</u>

	1991 <u>Mart</u>	1990 <u>Aralık</u>
(5) HAZİNE CARİ HESABI		
Bu kalem Hazine Cari Hesapları başlığı altında yer alan hesapların bakiyesini göstermektedir.	<u>96.228.6</u>	<u>52.610.9</u>
(6) MEVDUATLAR		
Türk Parası	21.028.8	45.448.3
Yabancı Parası	<u>69.623.5</u>	<u>58.411.4</u>
	<u>90.652.3</u>	<u>103.859.7</u>
(7) MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI		
Bankalar arası mevduat hariç, tüm Bankaların TL mevduatlarının %15'i ile döviz tevdiat ve mevduatlarının %20'sinin Merkez Bankasına yatırılacağı hakkında 35/1987 sayılı Yasanın 24. maddesi uyarınca yatırılan miktarları gösterir.	<u>130.944.0</u>	<u>116.702.6</u>
(8) FONLAR		
Faiz Farkı Fonu	12.563.0	12.352.8
Turizm Geliştirme ve Tanıtma Fonu	874.1	227.6
	<u>13.437.1</u>	<u>12.580.4</u>
(9) DİĞER PASİFLER		
Muvakkat Alacaklılar TL ve Kby. ile Alacaklı Transituar Hesabını gösterir	<u>7.991.4</u>	<u>958.8</u>
(10) ÖZ KAYNAKLAR		
Sermaye		2.000.0
İhtiyatlar		23.879.2
Sigorta		18.280.2
KKTC Merkez Bankası Fonları		<u>1.856.7</u>
	46.016.1	<u>46.016.1</u>
1.1.91-31.3.91 devresi kârı	6.336.2	
Sigorta	611.5	
KKTC Merkez Bankası Fonları	32.7	
	<u>52.996.5</u>	

	1991 1.1.91-31.3.91	1990 1.1.90-31.12.90
(11) PERSONEL GİDERLERİ		
Yönetim Kurulu Maaşları	44.4	129.7
Personel -		
Maaşlar (Asli maaş + Mem. Öd. + H.P.)	383.8	1.102.4
Emekli Sandığı	21.4	150.0
	15.4	91.1
Diğer	420.6	1.343.5
	<u>465.0</u>	<u>1.473.2</u>
(12) İDARİ GİDERLER		
Sigorta	615.9	8.507.7
Kıymet Yollama Giderleri	55.6	162.7
Kırtasiye, Matbu	3.9	17.4
Telex, Telefon	2.4	17.0
Diğer	21.8	73.0
	<u>699.6</u>	<u>8.777.8</u>
(13) VERİLEN FAİZLER		
Banka Mevduatları	2.805.8	8.970.1
Mevduat Munzam Karşılıkları	3.162.3	10.744.4
Döviz Hesapları	1.467.6	2.833.9
	<u>7.435.7</u>	<u>22.548.4</u>
(14) ALINAN FAİZLER		
Dış Muhabirler	11.662.8	38.804.7
Yerel Faizler	2.946.2	10.023.5
	<u>14.609.0</u>	<u>48.828.2</u>
(15) ALINAN KOMİSYONLAR		
Yabancı Para	142.9	418.7
Türk Lirası	205.7	658.0
	<u>348.6</u>	<u>1.076.7</u>

V. BÖLÜM

BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

Müteakip sayfalardaki tablolar aşağıda listesi verilen bankaların verilerinden derlenmiştir.

K.K.T.C. Merkez Bankası

T.C. Ziraat Bankası

Türk Bankası Ltd.

Türkiye İş Bankası A.Ş.

K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd.

K. Kredi Bankası Ltd.

Türkiye Halk Bankası A.Ş.

K. Vakıflar Bankası Ltd.

K. Ticaret Bankası Ltd.

K. Endüstri Bankası Ltd.

Asbank Ltd. (Haziran 1986 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır)

Akdeniz Garanti Bankası Ltd. (Mart 1989 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır)

K. İktisat Bankası Ltd. (Aralık 1990 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır).

Tablo: 32

BANKALARIN AKTIF ÖZETLERİ

Milyon ₺

Tarih	Kasa	Merkez Bankası Bakiyesi	Dahili Bankalar Bakiyesi	Harici Bankalar Bakiyesi	Yatırımlar	İskonto Senetleri	Avans ve Kredi	Diğer Aktifler	Aktifler Toplamı
1984									
Aralık	1.032.2	4.462.5	3.469.5	15.631.9	85.8	736.1	36.305.9	24.955.9	86.679.8
1985									
Aralık	1.539.8	5.275.5	4.776.4	19.730.3	90.3	2.122.2	56.884.3	24.587.5	115.066.8
1986									
Aralık	2.377.5	13.994.7	2.735.2	35.944.5	193.4	4.217.3	41.903.0	28.655.1	130.020.7
1987									
Aralık	4.968.5	31.081.1	4.587.3	67.468.6	881.2	3.821.8	48.909.6	57.978.5	219.695.6
1988									
Aralık	8.824.7	72.046.7	3.070.3	132.361.5	1.042.8	6.058.8	86.552.1	113.310.2	423.337.1
1989									
Aralık	11.836.1	117.790.5	4.831.6	203.266.7	1.805.5	8.414.1	189.661.3	220.942.4	758.548.2
1990									
Aralık	17.081.1	174.170.9	5.166.1	265.688.8	3.144.2	13.894.7	395.309.9	372.563.3	1.247.019.0
1991									
Ocak	16.375.0	169.609.3	7.328.1	255.545.4	3.365.9	11.340.0	415.579.1	461.129.6	1.340.272.4
Şubat	19.029.9	178.001.0	7.629.0	290.527.9	3.366.0	10.491.9	416.252.1	511.098.6	1.436.396.4
Mart	18.191.2	174.029.5	6.312.6	325.648.4	3.380.6	9.991.9	429.324.3	534.938.4	1.501.816.9
Nisan	23.120.1	195.217.4	4.868.9	358.906.8	3.380.6	7.973.8	428.938.6	568.937.8	1.591.344.0
Mayıs	19.098.5	203.065.8	4.843.8	376.396.8	3.390.6	8.813.8	432.309.9	592.980.4	1.640.899.6
Haziran	19.195.0	221.535.6	3.562.7	389.140.1	3.564.4	9.576.0	449.591.9	611.475.7	1.707.641.4

Not: 1) Yukarıdaki Tabloya KKTC Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.
2) KKTC'ye TC Ziraat Bankasının dış kaynak niteliğinde ve kamu kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı bu liste amaçları için TC Ziraat Bankası bilançosundan ihraç edilmiştir. Ocak 1989'dan itibaren ise söz konusu bakiye ihraç işleminin uygulanması mümkün görülmediğinden TC Ziraat Bankası rakamları tümüyle liste dışı bırakılmıştır.

Tablo: 33

BANKALARIN PASIF ÖZETLERİ

Milyon TL

Tarih	Sermaye ve İhtiyatlar	İlk Talep	Küçük Tasarruf	Vadeli Mevduat	Merkez Bankasına Borçlar	Dahili Bankalar Alacak Bakiyesi	Ödenecek Senetler	Diğer Pasifler	Pasifler Toplamı
1984 Aralık	5.515.6	7.975.3	3.426.1	9.550.3	6.3	3.088.4	110.9	57.006.9	86.679.8
1985 Aralık	8.289.7	9.269.7	2.160.4	16.251.9	251.7	1.018.5	93.1	77.671.8	115.006.8
1986 Aralık	10.950.8		M E V D U A T		1.116.1	2.231.3	32.9	50.408.9	130.020.7
			65.280.7						
1987 Aralık	17.745.3		139.438.5		1.265.4	3.687.2	807.4	56.752.8	219.696.6
1988 Aralık	34.099.7		256.764.0		2.748.2	4.428.6	338.8	124.957.8	423.337.1
1989 Aralık	62.788.5		449.986.8		6.729.8	7.093.0	3.600.3	228.349.8	758.548.2
1990 Aralık	108.741.0		684.109.0		19.848.3	12.754.8	4.566.5	416.999.4	1.247.019.0
1991 Ocak	131.190.8		692.891.6		20.573.4	14.268.2	508.5	480.839.9	1.340.272.4
Şubat	133.992.6		740.458.9		21.063.9	17.235.6	560.9	523.084.5	1.436.396.4
Mart	147.103.7		775.120.1		21.847.4	15.382.8	541.5	541.821.4	1.501.816.9
Nisan	143.796.7		818.341.3		22.209.1	13.341.3	338.1	593.317.5	1.591.344.0
Mayıs	148.495.6		836.821.5		21.492.9	12.676.6	1.136.8	620.276.2	1.640.899.6
Haziran	147.088.6		868.776.4		22.569.3	9.144.5	501.0	659.561.6	1.707.641.4

Not: 1) Yukarıdaki tabloya KKTC Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.

2) KKTC'ye TC Ziraat Bankasının dış kaynak niteliğinde ve kamu kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için TC Ziraat Bankası bilançosundan ihraç edilmiştir. Ocak 1989'dan itibaren ise söz konusu kıstlı ihraç işleminin uygulanması mümkün görülmediğinden TC Ziraat Bankası rakamları tümüyle liste dışı bırakılmıştır.

Tablo: 34 İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL DAĞILIMI

Tarih	Milyon TL											İskonto Senetleri	Toplam	
	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Taşocak-cılığı	İmalât Sanayii	Yük Taşıma-cılığı	Yurt içi ve Yurt dışı Ticaret	Bina ve İnşaat	Turizm	Şahsi ve Mesleki Borçlar	İskonto Senetleri	Toplam			
1984														
Aralık	26.169.1	3.434.9	4.5	470.7	137.9	4.285.7	660.6	95.7	2.047.6	617.3	37.924.0			
1985														
Aralık	46.761.2	5.274.2	2.5	801.4	172.6	6.258.0	676.4	122.7	3.448.7	1.882.9	65.400.6			
1986														
Aralık	11.107.4	6.670.5	36.4	1.971.1	250.6	14.516.3	1.011.5	185.4	4.032.2	4.217.3	43.998.7			
1987														
Aralık	11.354.6	9.306.8	-	2.601.1	274.1	27.984.1	2.103.2	589.2	7.951.5	3.821.8	65.986.4			
1988														
Aralık	11.263.8	16.252.3	-	3.695.2	446.6	43.425.3	2.877.4	1.751.7	12.584.1	6.058.8	98.354.2			
1989														
Aralık	12.950.8	28.126.5	-	9.326.8	2.384.2	90.785.8	10.034.2	9.195.2	25.750.2	8.414.0	196.967.7			
1990														
Aralık	37.919.8	55.783.8	-	17.549.8	22.490.9	220.840.3	13.762.9	20.582.0	56.100.8	13.894.7	458.925.0			
1991														
Ocak	37.919.8	63.168.6	-	41.467.6	24.272.0	204.757.2	14.479.0	24.319.5	55.811.1	11.340.0	477.534.8			
Şubat	38.319.8	56.786.6	-	47.960.2	26.716.7	193.088.4	14.437.4	20.905.4	64.869.8	10.491.9	473.576.2			
Mart	38.319.8	60.163.7	-	43.582.7	26.688.4	206.656.5	23.022.5	24.304.8	46.475.2	9.991.9	479.205.5			
Nisan	38.319.8	64.731.5	-	42.575.9	28.629.5	202.163.5	21.323.2	25.744.2	50.328.0	7.973.8	481.789.4			
Mayıs	38.319.8	60.138.3	-	42.967.8	27.764.9	206.853.1	20.738.3	25.774.4	54.132.2	8.813.7	485.502.5			
Haziran	38.319.8	51.087.5	-	45.974.2	28.335.9	218.272.5	21.792.4	29.339.7	60.469.8	9.576.0	503.167.8			

Not: KKTC'ye TC Ziraat Bankası'nca dış kaynak niteliğinde ve kamu kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için TC Ziraat Bankası bilançosundan ihraç edilmiştir.

Tablo: 35 İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL YÜZDE (%) DAĞILIMI

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Taşocak-cılığı	İmalât Sanayii	Yük Taşımacı-lığı	Yurt içi ve Yurt dışı Ticaret	Bina ve İnşaat	Turizm	Şahsi ve Mesleki Borçlar	İskonto Senet-leri	Toplam
1984 Aralık	69.00	9.06	0.01	1.24	0.37	11.30	1.74	0.25	5.40	1.63	100.0
1985 Aralık	71.50	8.07	-	1.23	0.26	9.57	1.03	0.19	5.27	2.88	100.0
1986 Aralık	25.25	15.16	0.08	4.48	0.57	32.99	2.30	0.42	9.16	9.59	100.0
1987 Aralık	17.21	14.10	-	3.94	0.42	42.41	3.19	0.89	12.05	5.79	100.0
1988 Aralık	11.45	16.52	-	3.76	0.45	44.15	2.93	1.78	12.80	6.16	100.0
1989 Aralık	6.58	14.28	-	4.74	1.21	46.09	5.09	4.67	13.07	4.27	100.0
1990 Aralık	8.26	12.16	-	3.82	4.90	48.12	3.00	4.49	12.22	3.03	100.0
1991 Ocak	7.94	13.23	-	8.68	5.08	42.88	3.03	5.09	11.69	2.38	100.0
Şubat	8.09	11.99	-	10.13	5.64	40.77	3.05	4.41	13.70	2.22	100.0
Mart	8.00	12.56	-	9.09	5.57	43.12	4.80	5.07	9.70	2.09	100.0
Nisan	7.95	13.43	-	8.84	5.94	41.96	4.43	5.34	10.45	1.66	100.0
Mayıs	7.89	12.39	-	8.85	5.72	42.61	4.27	5.31	11.15	1.81	100.0
Haziran	7.62	10.15	-	9.14	5.63	43.38	4.33	5.83	12.02	1.90	100.0

Not: K.KTC'ye TC Ziraat Bankasının dış kaynak niteliğinde ve kamu kredisi şeklinde sağlanan toplam kredi miktarı, yerel banka plasmanlarının daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Aralık 1986'dan itibaren bu liste amaçları için TC Ziraat Bankası B'lançosundan ihraç edilmiştir.

Tablo 36

BANKALAR TÜRK PARASI MEVDUATLARININ NİTELİĞİNE GÖRE ANALİZİ

Tarih	Milyon İL		
	Resmi Mevduat	Ticari Mevduat	Tasaruf Mevduatı
			Toplam Mevduat
<u>1984</u>			
Aralık	12.202.6	1.866.7	12.379.5
<u>1985</u>			26.448.8
Aralık	21.815.4	3.023.6	16.079.2
<u>1986</u>			40.918.2
Aralık	27.565.7	8.169.3	26.936.3
<u>1987</u>			62.671.3
Aralık	49.057.3	9.812.0	52.580.8
<u>1988</u>			111.450.1
Aralık	73.369.4	16.044.4	81.564.3
<u>1989</u>			170.978.1
Aralık	98.851.6	30.190.5	215.758.9
<u>1990</u>			344.801.0
Aralık	140.010.5	25.524.3	383.466.5
<u>1991</u>			549.001.3
Ocak	154.225.1	22.171.1	394.769.4
Şubat	156.062.6	21.742.5	410.491.9
Mart	192.159.7	22.888.5	427.318.0
Nisan	184.598.9	54.915.9	410.492.5
Mayıs	184.284.5	27.857.6	450.725.7
Haziran	170.618.8	28.631.1	474.784.0

VII. BÖLÜM

TABLULARIN LİSTESİ

TABLolarIN LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Avans ve Reeskont İşlemleri	12
" 2 Avans ve Reeskont Borç Bakiyeleri	13-14
" 3 Faiz Farkı Fonu Uygulamaları	16
" 4 Devletin Kur Hesabında Tutulan Dövizin ABD Doları Karşılığı Olarak Dökümü	19-21
" 5 Bankaların, Bankalar Kurunda Tuttuğu Dövizin ABD Doları Karşılığı olarak Dökümü	23-25
" 6 Döviz Rezervlerinin Artış Hızı	27-30
" 7 Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat Hesaplarının Cins ve Vadelerine Göre Dökümü	32
" 8 Türk Lirası mevduatın Artış Hızı	35-36
" 9 KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Nezdinde Resmi Mevduat	38
" 10 Türk Lirası Mevduat Artış Hızı ile Toplam Türk Lirası Plasman Artış Hızı Karşılaştırması	40
" 11 İskonto Senetleri ve Bankalar Türk Lirası artı Döviz Plasmanlarının Dökümü ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması	41
" 12 Bankalar Döviz Plasmanları TL Karşılıklarının Dökümü ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması	42
" 13 GSMH'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları (Cari Üretici Fiyatlarıyla)	45
" 14 GSMH'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları (Sabit Üretici Fiyatlarıyla)	46
" 15 Kaynaklar - Harcamalar Dengesi	47
" 16 İsthdamın Sektörel Dağılımı ve Nüfus	49
" 17 Hayat Pahalılığı	51
" 18 Hayat Pahalılığının Mal ve Hizmet Gruplarına Göre Dağılımı	52
" 19 GSMH ile Karşılaştırmalı Bütçe Analizi	54
" 20 Karşılaştırmalı Bütçe Özeti	55

Tablo 21	Yıllar İtibarıyle Bütçe Açıkları	56
"	22 T.C. Ziraat Bankası'ndan Sağlanan Kredilerin (faiz hariç) Yıllar İtibarıyle Dökümü	57
"	23 KKTC'nin Türkiye ve Diğer Ülkelerle Olan Dış Ticareti	60
"	24 Ülkeler İtibarıyle Dış Ticaret	61
"	25 Dışsatımın Yapısı	62
"	26 Mal Gruplarına Göre Dışalım	63
"	27 Dış Ticaret	64
"	28 Ödemeler Dengesi	65
"	29 Türkiye ve Diğer Ülkelerden Gelen Turistler	66
"	30 KKTC Merkez Bankası'nın Bilançosu	68
"	31 KKTC Merkez Bankası'nın Kâr ve Zarar Hesabı	69
"	32 Bankaların Aktif Özetleri	75
"	33 Bankaların Pasif Özetleri	76
"	34 İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Dağılımı	77
"	35 İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Yüzde (%) Dağılımı	78
"	36 Bankalar Türk Parası Mevduatlarının Niteliğine Göre Analizi	79
"	37 Bankalar Türk Parası Mevduatlarının Vadelerine Göre Analizi	80

